

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 18 fillér.

Ryktár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, szeptember 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Duhajkodás a képviselőházban.
Ellenzék nélkül.
A düledező aradi bérpalota.
Lemond a kultuszminiszter?
Forrongás Budapest utcáin.
A Nopcsa-család ősi kastélya.
Elítélt közjegyző.
Kész az olasz-török béke.
György herceg megőrült.
Woraffka Tivadar nyugdíjazása.
Az engedetlen rendőr.
Tarkaságok.

Az inzultált miniszter.

Arad, szeptember 18.

Beöthy László kereskedelmi miniszter a legfiatalabb tagja a kormánynak. Nem életkorra nézve, hanem az időt számítva, a mióta tárcát visel. Megelőzően se sok időt töltött a politikának és a politika komédiáinak középpontján. Főispán volt a vármegyében, ahol szintén harcok vannak a politikában, összecsapnak a más-más pártbeliek, de a harcokban is megmaradnak polgártársak és felebarátokként. A becsületét senki a másinak nem huzza le azért, mert másféle programban, elvekben hisz; viszont nem is tesznek az emberek olyan megkülönböztetéseket, hogy egyénileg tisztelnek, becsülnék valakit, akit politikailag legazembereznek. Harcok közepette is megmarad az emberi méltóság, amelyet a küzdők magukban is, az ellenfelekben is ki-mélnék.

Ebből a világból nem nagyon hosszú ideje fölkerülvén Beöthy László, nem szokhatta meg, hogy a képviselőházban sehonnai bitagnak nevezze a minisztert az az ellenzéki képviselő, aki az ülésen kívül ugyanettől a minisztertől a külön vonat díjának elengedését kunyorálja; nem tudta még bevenni a gyomra, hogy az ádáz vilámokat nyilazó szemekből, a gorombaságtól habzó ajakról egyben azt is le tudja olvasni: „de kérlek kegyelmes uram, ez utóvégre a politika“. És bizonyára nem tudta fegyelmezni az önértetét se, hogy békén viseljen személyi inzultusokat, amikor ezek megtorlásánál mindenesetre előbbre való, hogy az ellenzéki provokációknak minél kevesebb sikere legyen és hogy az országot azok révén minél kevesebb megrázkódta-tás érje.

Ez a tapasztalatlanság, ez a vidékről maradt felfogás sodorta ma a kereskedelmi minisztert az ellenzék inzultusai közé. A botrányok pokol-zsivajában röpködő sértések, szitkok egy része őt érte, a mire, természetesen fölhaborodásában, ököllel rohant a sértetgető felé. Ebből fejlődött ki a tumultus, amely újabb állomása a parlamenti anarchiának, noha már azt hitték, hogy a felső fokára jutott.

A kereskedelmi miniszter bántalmazta, a melyet különben maga az ellenzék is röstelni kezdett, önkéntelenül a tintatartókra emlékeztet, a melyet, hasonló virtuskodásból és „alkotmánymentő“ fölindulás alatt a Khuen-Héderváry kormány tagjaihoz

vagdaltak. Azok a tintatartók megbélyegeztek nemcsak azokat, akik elparittyázták, de az egész ellenzékét is. És a tintatartók után következő választás hatalmas, ragyogó elégtételt és szikla-többséget adott a meghajgált miniszterelnöknek és a tintatartók pártját megtizedelte. És — ez az események szatirája — eljött az az idő, amikor ugyanennek az ellenzéknek tagjai sóhajtották vissza, kívánták elő Khuen-Héderváryt, a megdobált „grancsár“-t.

A mai inzultusból nem csinált nagy esetet se a miniszter, se pedig a többség. Tisztességében, becsületében, tekintélye ép-ségében ez nem érinthette Beöthy Lászlót. A mit benne a maga dolgának tekintett, azt elvégezte: bocsánatot kért a képviselőház-tól, a miért a törvényhozás termében a rajta esett sértésen, érthető fölindulásból, olyan módon akart elégtételt venni, amely ép úgy nem illett a képviselőház méltóságához, mint a sértegetések módja, amelyet vele szemben használtak. A képviselőház tudomásul vette a miniszter nyilatkozatát, — és ezzel a többség azt el is intézte.

Hogy az ellenzéknek oka lesz-e arra visszagondolni: az más kérdés. Abból a kavargásból, az ököltre menő verekedések-ből, duhajkodásokból, amelyek két napon át a parlamentet Magyarország szegényének avatták, nem lehet olyasmit kiolvasni, mintha itt csak egy miniszterelnök és egy képviselőházi elnök megbuktatásáról lenne szó és mintha ennek a kettőnek s velük

Kacagott és meghalt.

Irta: Brázay Emil.

A távoli ég alatt megvilágosodott a város. Kigyultak a villany- és gázgömbök s az egész képet egy erős és határozott kontur vonalazta el az égő levegőtengertől.

Klärchen ott állt a kis Straussberg sovány és színtelen földszintese előtt, keresztül merengve a kisvárosi lármát s sok szép apró és primitív probléma futkosott ide-oda kis kékszemű fejében, hogy táplálja az unalmát, az egyedüliséget. Milyen magára abroncsozott lélek ez a lány!... gondolta bizonyára önmagáról, mert szerette és sajnálta magát s úgy bámult a levegőbe, mintha a saját csontvázát rajzolná ki a tekintetével.

Furcsán és maszatosan lógott cipőjéről lefelé egy stráfos szoknya, mely sose látott szebb napokat. A blúza is mintha csak véletlenül tévedt volna rá: semmi közösséget nem érzett vele. Pufókka dagasztotta a kicsi formáit, a vonalait és hazudott, hazudott, mert mást mutatott, mint akit a maszatos szoknya és összefércelt blúz betakart. Így, ahogy bent érezte magát a részeg és sűrű sötétülésben, ki szerette volna magát kergetni a ruháiból, az elhagyatottságából, a szegénységéből. Futni és koplalni, de látni és szeretni! Itt hagyni az unalmat, a stráfos szoknyát s a kitaposott cipőket. Átfordulni egy új életbe, befészkelődni a szépen élők világába s itthagyni a strausbergi ócska földszintest s a buta és durva embereket.

Az anyja már összehorpadt csuf nő volt. Éjszakákon gyufát árult az utcán, a későn hazatérőknek, hogy megtalálják a lakásuk ajtaját. Az apja a Havel-ben lopta a napot és az éjszakát s

Klärchent ki nem állhatta, mert kenyeret kell vennie a számára s nem tudja koplaltatni, mert jó a szíve. Félrefordult képü alkoholista, aki sosem tudná megmagyarázni, hogyan jutott ehhez a szép lányhoz, Klärchenhez, aki a sors megbocsáthatatlan tévedése folytán itt született a rozzant kis strausbergi nyomortanyán.

Klärchen ez éjszakán nem tudott elaludni. A lecsukott pilláin keresztül villogott a nagy fényesség, amely Berlin fölött végigterpeszkedett. Ó, hogy vágyódott ide, a hatalmas világosságba, a ragyogó fénybe s a szépjárású emberek ritmusába! El fog menni innen, el fog szökni, mert nem bírja el ezt az egészséges és husos levegőt, a sok virágot és a sötét utcákat.

Anyjának, aki nem is kérdezte, Klärchen azt mondta, hogy bemegy a városba, mert fáj a szíve és unatkozik. Existenciát fog magának keresni egy üzletben, vagy áruházban s nem is fog többé visszanézni Straussbergbe; s az apja is kint maradhat most már a Havel-ben, mert nem kell ezentul kenyeret hoznia Klärchennek, aki maga fogja megkeresni az ennivalóit s szép lassan fel is fogja magát öltöztetni.

Már-már látta magát új és szebb külsejében. Először szoknyát fog venni és blúzt. Később egyenes sarku cipőt és szorosan feszülő harisnyát. A fejére pedig olyan kalapot fog tenni, amilyent már többször látott és megirigyelt, midőn alkalma volt egy pillanatra végiglátni azt a gáláns piszkot, melyről csak azt látta, hogy szép és gáláns, de a „piszkos“ szó még nem tudta keresztül robbantani az ő szépen megnőtt illúzióit.

Pénze nem volt sok. Amit évek óta össze tudott kuporgatni s amit most adott az anyja:

mind elköltötte. Még az első napon költötte el, mert a kirakatok belekacérkodtak a szemébe s vonszolták a könnyelműség felé. A stráfos szoknyát utálta s boidogan lélegzett föl, midőn utoljára hámozta le magáról; szépen ivelt és kivágott blúzában pedig mindenképpen megváltozott-nak, kicséréltnék érezte magát. Reggel, mikor le-szállt a vonatról s piszkosan, kopottan járta bizonytalan első lépéseit, még senki se vette észre, az emberek nem akadtak fenn rajta; — estére azonban, mikor már szép fekete bársony-topánka csillogott a lábán s libbenő szoknyája alól feszülő selyemharisnyák rajzolták meg lábai fehérségét, karcsúságát: érezni kezdte egész erejével az új életet, melybe néhány óra alatt belevedlett.

Világos lett Klärchennek minden, amihez nem is kell valami fölös ész; csak: csillogó topánka és feszülő selyemharisnya. De nem is bánta ezt a világosságot, mely bele szurt az ő jelentéktelen kis strausbergi agyvelejébe. Hiszen körülbelül így is képzelte el ezt a forgó színpadot, mely új kulisszák, új milieu s új emberek közé forgatja. Tudta, hogy így jobban fog tetszeni az emberek-nek s állást is fog előbb kapni valami áruházban, ha tisztán és okosan van felöltözve. A selyemharisnya kissé bántotta a lelkiismeretét, mert az emberek sokat nézték s sóhajtoztak tőle, de Klärchen a selyemharisnyákat ép oly természet-nek találta, mint az új, kivágott blúzt.

Az áruházban azt mondták Klärchennek, hogy holnapután beléphet s Klärchen nagyon boldog volt. Hazament a kis hónapos szobájába, melyet egy szegényes kerti házban bérelt s mivel álmos volt, le is feküdt mindjárt. A ruháit szépen az asztalra terítette, a blúzt ráakasztotta a szék támlájára, nehogy ráncos legyen reggelre

Duhajkodás a képviselőházban.

Megverték a kereskedelmi minisztert. — A mai botrányok.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, szeptember 18.

együtt az egész többségnek egyéb célja nem lenne, minthogy ezt megakadályozzák. Mindakettőnek része volt már a hatalomban, a magas tisztségben; könnyű szívvel tudtak attól megválni, amikor a helyzet akként alakult és mindakettőnek volt már alkalma arra is, hogy a fölkinált tárcát és tiszteletelutasítsa, elhárítsa magától. Másról van szó: olyasmiről, a mi még azon is fölüli áll, hogy a kormány egy tagját megtorolatlanul érik a legdurvább bántalmak, hogy az ország legelső polcán álló embereit szabadon éri a súlyos szavak, szitkok zápora. Akik az alkotmány védelmének jelszava alatt forgatják föl a parlamentet, azok — öntudatlanul, vagy tudatosan — provokálják azt az állapotot, amely az alkotmányosság rekonstrukciójához sehogyse hasonlít. Akik pedig az inzultusokat állják, akik féket kötnek az indulataikra, az önértükre, azok ennek a veszedelmét, kilátásait akarják elhárítani. A nemzet megtudta érteni a tintatartók jelentőségét és a szerint ítélte. Azokért az inzultusokért, amelyek szóval és öklökkel röpködnek, az ország népe fizet — és ad alkalmat a megbánásra azoknak, akik ma kedvükre vitézkedtek.

Kitüntetett főhercegek. A császári és királyi hadsereg rendeleti lapja ma közlésezi a következő kéziratokat: Kedves Vő, Ferenc Salvátor főherceg ur! Kedvességednek adományozom Szent István-rendem nagykeresztjét. Bad-Ischl szeptember 8. Ferenc József s. k. — Kedves rokon, Károly István főherceg ur! Kedvességednek adományozom Szent István-rendem nagykeresztjét. Bécs, szeptember 9. Ferenc József s. k. — Egyidejűleg még a következő királyi kéziratot teszi közzé a hivatalos lap: Kedves Bolfras báró gyalogsági tábornok! Köszönetem megújuló jeléül és az Ön mindig kitűnő és odaadó szolgálatának legmelegebb elismeréséül Önnek adományozom Szent István-rendem nagykeresztjét. Bécs, szeptember 8. Ferenc József s. k.

Ha azt tehetnők, amihez legtöbb kedvünk lenne és ha nem lenne parancsdlóbb kötelességünk is annál, hogy az izlésünk szavára hallgassunk, egyszerűen megfordítanók azt a tiszteletet, hogy az események krónikásai, hangos hírvivői legyünk és azon törekednénk, hogyan lehetne mindazt, ami ma a képviselőház ülésének elején történt, láthatatlanná, örök titokká, vagy egy pillanat alatt elfelejtetté tenni.

Vigasztaltuk és biztattuk magunkat azzal, hogy azoknál a jeleneteknél, amelyek idáig a képviselőházban lefolytak és amelyek nem egy parlament méltóságát, de egy korcsma jó hírét is le tudják sülyeszteni, lefelé „külömbbek“ már nem történhetnek.

Csalódtunk. Ez a parlament az indulatok féktelenségében, a vér örületének és a szenvedelem tombolásának, a megfélekedzésnek és az elvadulásnak rémtetteiben teljesítőképesebb, mint a milyennek akármely lázas vízió festhetné.

A mai ülés azzal kezdődött, hogy ellenzéki képviselők csapattja a terem közepén *teleperte és megverte Beöthy László kereskedelmi minisztert.* A duhajkodásnak korbácsoló gyalázkodás volt a bevezetője. Abban a pillanatban ugyanis, amikor a kereskedelmi miniszter az ülés megnyitására székét elfoglalta, a súlyosan sértő, becsmérő és gyalázkodó szavak egész szikraözzöne csapott az arcába. Olyan szavak, amilyeneket ma már csak a magyar parlamentben hallani.

— Ember vagyok; — mondotta később a Ház előtt tett nyilatkozatában a miniszter — bevallom, az indulat elragadt. Fölkeltem, hogy gyaláztatásomat megtoroljam...

De tovább a fölpattanásnál nem is juthatott. Ellenzéki atlétáknak egy egész görgetege, közte Zboray Miklós, Szemrecsányi György, Zlinszky Ist-

ván zudult rája, legázolta és verte, míg a képviselők egymásba omlott tömege lehetetlenné nem tett minden moccanást.

Az ülés természetesen megszakadt és a lihegő szünet után már — a rendőrség benyomulása nyitotta meg. Az ellenzék most nem vette fel a harcot. Rögtön kivonult a teremből és a képviselőházból, átadva a teret a kormánypártnak, amelynek az volt az első dolga, hogy viharos óvációval ünnepelje az inzultált minisztert.

Ez pedig rövid és mélységesen lojális nyilatkozatot tett. Magára vette a kezdés felelősségét és tisztelettel megkövette a Házat azért, a minek megtörténéséért magát okolta. Tisza István az elnöki székből „egy igaz ember jogos felháborodásának“ deklarálta azt, a mit a miniszter tett és azt indítványozta: adják át ezt az egész szomorú esetet minden további lépés nélkül a változhatatlan multnak.

Percekig tartó taps. A többség erdeje megmozdul és a ki a teremben van, mind odajárul Beöthy Lászlóhoz, hogy melegen megszorítsa a kezét....

Fölvonulás a Házba.

A szövetkezett ellenzék tagjai a néppárti kör Ferenc József-rakodóparti helyiségében gyülekeztek s onnan vonultak a Házba úgy kilenc óra tájban. Utközben mintegy öt-hatszáz főnyi tömeg verődött össze körülöttük s zajongva kísérte őket. Célhoz érve, a képviselőket bebocsátották, a tömeget pedig a rendőrség szétesztette. Ez eljárás során előállították az ötödik kerületi kapitányságra Demeter Sándor asztalost, Ecker János pincért és Pollák Dezső joghallgatót.

Izgalmas jelenet a liftben.

Tisza István negyed tízkor érkezett a Ház elé. Feleségével jött kocsin, egy mögötte haladó fiakkerben pedig lovag Bialoskurszky, Nándasy és Papp detektívek követték. Tisza kocsija a közönség feljárójánál állt meg, ahol Tisza lesegítette

s a hosszú selyemharisnyákat laposra lesimogatva, rátéregelte az ócska pamlaagra.

Boldog volt s hamar el is aludt.

Reggelre már korán az asztalnak fordította a szemét s végigsimogatta tekintetével az új szoknyáját, a bluzát; majd a selyemharisnyákat kutatta fel: ott nyújtózkodott minden s a hajnali nap végigjárt a szoknyán s a harisnyákon.

Szép lassan öltözködött fel, gondosan és pedánsan, mint csak új holmik varázsa mellett lehetséges. Aztán nekilátott megjárni a várost, hiszen ma még szabad, holnap úgy is be kell állnia a szédületes áruházba, mely ugyancsak izgatta és érdekelte. Nagy nőnek érezte magát, akire itt epedve vártak Berlinben s most, hogy itt van: meg fog minden változni. Órákon keresztül keresztezte a széles járdákat, örült a szemének: milyen okosak és látók. Az emberek föl el volt ragadtatva; csak a férfiak nézését találta furcsának. Úgy néztek a szemébe, mintha be akarnának lépni rajta. Mereven és félelem nélkül bámeszködtek s Klärchen mindjárt tudta, hogy rossz emberek ezek a férfiak, akikről ő már hallott is egyet-mást, de nem jót.

Alapjában azonban szimpatikus volt neki ez az érdeklődés. Már maga az, hogy észreveszik: ez bizonyára nem más, mint az elragadtatás és a nagyrabecsülés jele. Igen; ehhez a két szóhoz Klärchen ragaszkodott, ha mindjárt nem is e szavak végső analizisét értelmezte. Szavakra volt szüksége, egy-két egyszerűen bővített mondatra, melyekkel végigjárhatja a mai szabad napot s véleményét alkosson magának sok mindenről, amivel mindeddig nem volt, tisztában.

Delután a Tiergartenben leült egy padra. Egy diák is leült oda, aki könyvet vett ki a zsebéből s egyetlen szót sem olvasott, hanem odakacérkodott egyik szemével Klärchen selyemharis-

nyájára: később mind a két szemével. Klärchen nem viszonozta a fiú szemét, de pirult volt az arca s a szoknyája alá bujtatta a lábait. A fiú közelebb csuszott a padon s azt kérdezte Klärchenről, hogy nem-e unatkozik? Klärchen nem szólt; nem is szólhatott volna, mert az ajka meg volt száradva s nem merte végigsimogatni a nyelvvel. Jól van hát, mondta a diák, akkor unatkozunk együtt.

Egy ideig csöndben tétováztak, a fiú még néhány centiméterrel közelebb csuszott Klärchenhez, aztán kissé bátrabb hangon azt kérdezte: — Hogy érzi magát, kisasszony, mióta nem láttuk egymást?

Klärchen meghökkent még jobban a szoknyája alá vonta selyem harisnyáit s odafordult a fiúhoz. Végignézte s mivel elintézte magával, hogy ezt a fiút még soha életében nem látta, nevetett a szellemességén. Mert Klärchen az ismerkedésnek ezt a módját a szellemesség netovábbjának találta s ezentul mindenben, amit a fiú mondott, bőkezűen mosolygott.

Megbarátkoztak. Ami természetes is, mert Klärchen majd fölolvadt a diák bókjai alatt. Nagyon finom uri fiú lehet, gondolta, mert csak egy ilyen nagyon finom uri fiúnak tetszhetnek az ő drága holmijai. És amellet olyan szellemes és kerek mondatokat mondott, milyeneket ő még sose hallott s mikor a diák hamarosan bevallotta, hogy filológiát hallgat az egyetemen: Klärchen elválaszthatatlannak érezte magát a fiútól s megígérte magának azt is, hogy ha már jóbarátok lesznek, meg fogja kérdezni, mit jelent: filológiát hallgatni.

A filológus meginvitálta Klärchent uzsonnakávára, de Klärchent azt mondta, hogy máskor, mert most nincs pénze. A fiú nevetett s azt mondta, hogy az nem baj, mert ő fogja fizetni és

ez egészen természetes is. Klärchen most már egészen föl volt oldva az uri fiú gavalérságától s nem is vonta vissza a kezét, melyet a diák bárátságosan megsimogatott.

Az estét is együtt töltötték. A fiú még mindig nem fogott ki a szép és kerek mondatokból s Klärchen azt mondta a filológusnak, hogy nagyon okos ember lehet, mert oly sokat tud beszélni. A filológus szerényen elfogadta, hogy ő nagyon okos-fiú s drága pezsgőt hozatott, mert éppen tegnap kapott pénzt a kedves papájától más célra. Klärchen nem bánta a pezsgőt, hiszen holnap már úgy is be fog lépni az áruházba s ma meg kimulathatja magát.

Az utcán a fiú örök szerelmet esküdött Klärchennek s azt mondta, hogy ők ketten igen boldogok lehetnek még. Klärchen sóhajtozott e szavaktól és az iménti pezsgőtől s forogni kezdett körülötte a világ, míg egyszer csak az idegen szobában találta magát, ahol ő még sose volt, de ragyogott minden s mellette volt a filológus ölése és mondatszerkezete.

Reggel — — — reggel a filológus azt mondta, hogy ő most már elmegy az egyetemre előadásra, mert késő van. Klärchen pedig, mikor megtudta, hogy milyen későre jár az idő, azt mondta, hogy ez nagy baj, mert most már el sem mehet az áruházba...

A fiú megcsókolta és elszaladt: filológiát hallgatni. Klärchen pedig... felült a vonatra és hazautazott Straussbergbe. Lefeküdt az ő régi, rongyos ágyába és szépen meghalt.

Estére pedig, midőn az apja hazajött a Havelból s kenyeret hozott Klärchennek, egy kis papírost talált Klärchen ágya mellett. Ez volt ráírva: „Ma éjjel fényesen mulattam. Most megölöm magamat. Hogy miért — ehhez senki ördögnek nincs köze.“

feleségét a kocsiból. Azután a detektívek kíséretében gyalog ment át a főkapuhoz. Mikor a képviselő a liftjéhez ért, a liftet éppen indították.

— Van még egy hely? — kérdezte Tisza, akit két lépéssről Pavlik követett.

A liftkezelő kinyitotta a lift ajtaját és szalutált. A liftben ekkor már több ellenzéki volt együtt: Kovácsy Kálmán, Bakonyi Samu, Polónyi Géza, Polónyi Dezső, Szatmári Mór és fia. Mikor Tisza belépett, Kovácsy Kálmán magánkívül rákiáltott:

— Ilyen bitang gazemberrel nem utazom együtt! Ne fölfelé vigye a lift, hanem lefelé a pokolba!

Polónyi Géza és Dezső rádúpláztak az inzultusra:

— Gazember! Bitang! Gazember! — kiáltották.

Tisza nem felelt. Az ellenzékiek elhagyták a liftet, de még nyitva volt a liftajtó, mikor Kovácsy Kálmán rászólitott a bejárat előtt álló Pavlikra!

— Mondja meg a gazdájának, ne szemtelenkedjék közénk, mert nem állok jót magamról, hogy meg nem ütöm. Ne provokáljon bennünket! Pavlik szalutált és eltávozott.

Az ülés előtt.

Az ülésterembe ma is az ellenzék vonult be először. Pontban tíz óra körül mindenki elfoglalta helyét a baloldalon. Tíz percig kellett várakozniok, míg az első munkapártiak feltűntek a jobb oldali bejáratnál. Rosenberg Gyula, Kubinyi Géza, Rakovszky Iván, Rudnay Béla, Dahinten Ernő, Nagy Sándor és Fodor Kálmán jön be először.

— *Pfuj! Pfuj!* — zugja feléjük kórusban az ellenzék; a munkapártiak azonban ügyet se vetnek a kiabálásra. Nyomban megszólalnak a baloldalon a tegnapi hangszerek, ha kissé szelidebben is, mert a cintányér egyre hallgat s a ke-replők is elmaradtak. A sipok, kürtök, tülkők, csengők és kolompok azonban változatlan erővel ontják a fülsiketítő hangokat. Fráter Loránt mindjárt a pad tetejére áll s a huszártrombitával onnan fujja a *generálmarsot*. A munkapárt padosaiban még csak öt-hat ember ül, mikor bejön a terembe Serényi Béla földmívelésügyi miniszter s elfoglalja a helyét. Huszan is rátámadnak egyszerre az ellenzékről.

— *Nem szégyenli magát! Hogy ülhet egy sorban egy ilyen kormányval.*

Zichy Aladár gróf, Rakovszky István, Zboray Miklós, Szmracsányi György egyszerre ordít és fenyegetőzik a miniszter felé. Serényi nyugodtan ül a helyén s csak néha legyint egyet mosolyogva a kezével.

Egyszerre nagy tömegben betódulnak a munkapárti képviselők, bejönnek Hazai Samu, Telezsky János, Székely Ferenc és Beöthy László miniszterek.

Beöthy szokása szerint azt a bársonyszéket foglalja el, amely a néppárthoz közel, közvetlenül Andrássy Gyuláék előtt áll. Féloldalt az ellenzék felé fordulva ül s úgy nézi a tombolást.

Inzultáltak a kereskedelmi minisztert.

A néppárttól és a Kossuth-párttól most Beöthy ellen fordul a méltatlankodás. Zichy Aladár gróf Zboray Miklós öklüket rázva fenyegetik s az örületes sipoláson át is kihallatszik, hogy ezeket kiáltják neki:

— *Ez is bihari gárdából való! Gazember! Disznó!*

A miniszter pár pillanatig összevont szemöldökkel néz ellenfeleire, előrehajlik s kezét a szék karfájára teszi, mintha fel akarna emelkedni. Látszik, hogy küzd az indulataival, az arcán szinte szenvedés vonaglik. A baloldaltól egyre zudul feléje a gyalázó és becsmérő kifejezések özöne. Beöthy egyszer csak kérdően a mellére mutat s kiált valamit a szitkozódók felé, aztán felugrik s fölemelt kézzel egyenesen Zichy Aladár-ra ront, aki a néppárti mező első padosában a szegleten, legközelebb esik hozzá. A baloldaltól Zboray Miklós, Rakovszky István, Szmracsányi György ugranak föl, öklök emelkednek a levegőbe, látni, hogy egyszerre több csapás éri a miniszter fejét és arcát. Beöthy a karját a szeme elé tartja, de az ütések súlya alatt elhanyatlík s a padok között a földre görnyed. Mindez pár pillanat alatt történik. Amint Beöthy

felugrott s az ellenzék felé szaladt, mint egy erdő mozdult meg a Ház minden oldala s a képviselők a padokon át, egymást gázolva, a dulakodókhoz tódulnak. Egyszerre a sipolás is abba marad, a karzatokon a közönség fölúgrál a helyéről, halálos némaság üli meg a termet s a közepén is némán folyik az irtózatoss verekezés. A rettenetes kavargásban nem lehet többé megkülönböztetni egymástól az embereket, csak az látszik, hogy ötvenen is fogják, taszigálják egymást. Andrássy Gyula gróf ijedten igyekszik menekülni a tömegből, amely majd a földre gázolja. A munkapárttól Kubinyi Géza, Farkas Zoltán, Pál Alfréd, Szász Pál, Nagy Sándor, Kállay Tamás, Ereth Gyula, Serényi Béla gróf és Hazay Samu veszik körül legelőször Beöthyt, kivonják a tömegből s elviszik a teremből. Percekig úgy fest a helyzet, hogy a munkapárt és az ellenzék ember ember ellen birokra kel s összetiporja egymást. Aki jobbról vagy balról nem tud a közepén dulakodókhoz férni, kiabál és az öklét rázza. A baloldalt utolsó padosorában Szluha István szakadatlanul fujja a trombitát. A dulakodó-csoportból leginkább a Szmracsányi György és a Zlinszky István alakja válik ki. Zlinszky két ütessel a földre teríti a rátámadó Rudnay Bélát. Száz kar közbe veti magát, míg a tömeg végre magára eszmél s a rettenetes tumultus valamennyire enyhülni kezd.

Tisza a teremben.

A dulakodás még tart a közepén, mikor Tisza István gróf bejön a terembe s gyors léptekkel föl-siet az elnöki emelvényre. Tisza láttára fölujul a fülsiketítő zaj az ellenzéken. Tisza megrázza az elnöki csengőt, de ezt mintha csak jeladásnak vennék a baloldali kürtösök, annál elkeseredettebben fújják hangszereiket. A munkapárt Tisza felé fordul s tomboló éljenzéssel és tapssal köszönti. A munkapárti éljenzés s az ellenzéki demonstráció percekig versenyez egymással egy hangorkánna kavargóva, anélkül, hogy pillanatra is vesztene valamit erejéből.

Tisza kiteszi maga elébe a fehér papírlapot s Almásy László bemondása után nyugodtan jegyezni kezdi a lármázó ellenzéki képviselőket. Az elnöki szék mögött karéjban állnak Vojnich Sándor, Farkas Zoltán, Pál Alfréd, Kubinyi Géza és Guetl Gyula, hogy az esetleges támadás ellen védjék Tiszát. A miniszteri széksor előtt ugyan-csak széles, gyűrűben állnak össze a munkapárti képviselők, készen minden eshetőségre farkasszemet néznek az ellenzékkel.

Az öreg Szentiványi Árpád tántorogva föl-emelkedik a Kossuth párt első padosorából s kifelé tart a teremből. Eitner Zsigmond karonfogja és kivezeti. Szentiványit hirtelen rosszullett fogta el, de a folyosón csakhamar összeszedte magát.

Jó negyed órán keresztül változatlanul tart az ellenzék hangversenye. Ekkor Tisza föláll a helyéről, tíz ujjával háromszor int a gyorsíróknak és a munkapártnak, lemegy az elnöki emelvényről. Az ülést tíz percre felfüggesztette.

Az ellenzéken tudják, hogy Tisza most már nem is jön vissza, hanem Pavlik következik a rendőrökkel. Már reggel az ülés előtt a kupolacsarnokban elhatározták, hogy ma nem ismétlik meg a tegnapi taktikát, nem kezdenek dulakodást a rendőrökkel, hanem nyomban egy szálíg kivonulnak a teremből a rendőrség behatolása után. A munkapárt nem tud erről s benn marad a teremben, hogy lássa az ellenzék kivezetését.

Az ellenzék kivonulása.

Tizenegy óra körül csakugyan megjelenik Pavlik rendőrfelügyelő, az ülésterem öt bejáratán egyszerre nyomulnak be rendőrök is s körülzárják az ellenzéki oldalt. Mielőtt azonban Pavlik felszólítaná távozásra a képviselőket, Andrássy Gyula gróf és a pártönkivüli hatvanhetesek fölke-

rekednek helyükről, példájukat követi az egész ellenzék.

— Gyerünk ki! — kiáltják. — Rendőrökkel nem verekszünk!

A munkapárttól gunyos hahota kíséri az ellenzék kivonulását.

— Szép legények! Hova lett a virtus? Gyávák! — kiáltják az ellenzék felé.

— Alászolgája! — felelik innen. — Viszontlátásra a delegációban!

Pár pillanat alatt üres lesz az egész baloldalt.

— Őrség kivonulni! — vezényelt Pavlik a rendőröknek. A készenlét kivonul s csak a munkapárti képviselők maradnak a teremben.

Ováció Beöthynek.

Mielőtt Tisza az ülést újból megnyitja, az elnöki emelvényen szemközt nyíló ajtón belép az ülésterembe Beöthy László kereskedelmi miniszter, az izgalomtól még mindig sápadtan helyére tart. Falrengető taps és éljenzés harsog föl a munkapárttól a miniszter láttára. Mindenki feláll helyéről s feléje tódul, hogy kézzsorítással üdvözölje. Beöthyt szemmel láthatóan meghatja a tünetés, sorjában kezét fog a körülötte tolongókkal, akik közül Héderváry Károly gróf és Láng Lajos báró egészen el van érzékenyedve. A taps és éljen szakadatlanul viharzik s még erősebben hangzik föl, mikor Tisza is a terembe lép s elfoglalja az elnöki széket.

Beöthy az inzultusról.

Beöthy László dr. kereskedelemügyi miniszter a mai képviselőházi esetről a következőképpen nyilatkozott a *Budapesti Tudósító* egyik munkatársa előtt:

— Amikor helyemet elfoglaltam és megismétlődtek a tegnapi jelenetek, az ellenzék fölúgrált, zajongott, trombitált, füttyült és a gyalázkodó kifejezések egész özönét zuditotta a munkapárt felé, egy ideig egészen nyugodtan ültem a helyemen. Amikor azonban Zboray Miklós képviselő a második padosor szélén fölúgrott a helyéről és kipirult arccal egyenesen felém fordulva rikácsolta: „Disznó! Gazember! Alávaló bitang!” és hasonlókat, hirtelen előtört a harag, nem tudom tovább türtőztetni magam, fölúgrottam a helyemről, hogy nyomban elégtételt szerezsek magamnak attól, aki így mert inzultálni. Odarohantam és elkezdtem ütlegelni. Hogy kit ütöttem meg, hol érte az ütés, hányszor, arra nem tudok felelni, mert olyan izgatott voltam, hogy sem nem láttam, sem nem hallottam.

Beöthy László kereskedelmi minisztert a jelenet után barátai a háznagyi hivatalba vitték, ahol megjelent Lukács László miniszterelnök és Tisza István gróf házelnök. A kereskedelemügyi miniszter sajnálkozását fejezte ki a házelnök és miniszterelnök előtt a történetekért, de kijelentette, hogy képtelen volt tovább tűrni azokat az inzultusokat, amelyekkel illették.

Andrássy és Zichy Aladár nyilatkozata.

Andrássy Gyula gróf azután, hogy az ellenzék néhány tagja a képviselőház folyosóján inzultálta Beöthy László kereskedelmi minisztert, a következő nyilatkozatot tette:

— Igazán nem tehetek egyebet, el kell ítélnem azoknak a képviselőknek az eljárását, akik erre a lépésre ragadtatták magukat és annyira kihasználták azt a véletlen pillanatot, amikor tömegesen állottak szemközt egy emberrel. Beöthy ugy cselekedett, amint férfinak cselekednie kell, ha támadás éri és hasonló esetben magam is hasonlóképpen cselekedtem volna.

Zichy Aladár gróf Beöthy kereskedelemügyi miniszter inzultálását a következőképpen mondotta el Lukács miniszter előtt:

— Mikor Serényi gróf földmívelésügyi miniszter a terembe lépett, ezt kiáltottam feléje: „Nem méltó egy zsentleménhez, hogy előző nap rendőrökkel vezetett ki képviselőtársait a teremből s ma pedig ugyanabban a teremben szembe ül velük.” Ekkor Beöthy kereskedelmi miniszter ezt kiáltotta felém: „Ezt nem értem!”

— Ha ezt megakarod érteni — válaszoltam — akkor gyere ide. Mikor Khuen megbukott, akkor velünk együtt szidta Lukácsot és most pedig

nincs olyan disznóság, amihez ne adnád oda magadat!

— Eben a pillanatban — mondotta Zichy gróf — valaki azt kiáltotta: „Gazember!” Beöthy felállt és ökölbesorított kezekkel feléje rontott. A padsorokba akart hatolni, de én és Rakovszky István képviselőtársam feltartóztattuk. A miniszter megbotlott és elesett. Ebben a pillanatban több képviselő rárohant, de mi minden erőnkkel vissza akartuk azokat tartani.

A kereskedelmi miniszter ünneplése.

Az országos nemzeti munkapárt ma este 7 órakor értekezletet tartott, amelynek keretében ünnepelték Beöthy Lászlót, a képviselőházban öt ért inzulust alkalmából. A miniszterhez, akit belépésekor percekig tartó éljenzéssel és tapsal fogadtak, Darvai Fülöp dr. udvari tanácsos, országgyűlési képviselő a következő beszédet intézte:

— Mélyen tisztelt, szeretett kedves Barátunk! Az igazi lelki nemességre valló, imponáló szavakkal, amelyekkel ma a hófehér becsületed ellen elkövetett merénylet — ismétlem merénylet — után, mint magad mondád, a szent helynek tekintett Házat megkövetted s azzal a ragyogó meghatározással, amelylyel azokat a képviselőház elnökének férfias megnyilatkozása kísérte, a nagy-rabecsült személyedet érintő ügy politikai oldala befejezést nyert. Hű barátaid kitartanak melletted, összefognak s egyéni becsületünk egygyé lett. Igaz szeretettel nyújtjuk jobbkunkat.

Beöthy az üdvözlésre meghatottan válaszolt:

— Kedves Barátaim! Múltotassatok nekem megengedni, hogy őszinte hálával elteit szívvel, megilletődve mondjak köszönetet. Az a tény, amit, — újból ismétlem, — sajnálók, de amelyre engem a viszonyok alakulása kényszerített, csak annak újabb bizonyítéka, hogy én úgy felfogásomat, mint eljárásomat illetőleg igyekeztem magamat a ti felfogásokkal és eljárásokkal azonosítani. Engedjétek meg, hogy ehhez még csak egyet fűzzek hozzá. Abban a reményben vagyok, hogy a ma irányomban megnyilatkozott fellépés nem volt tendenciózus, talán csak az izzó kráterek erupciója volt. De ha ebben csalódtam, s az ellenem ma megkezdett fellépés újabb eljárásnak, újabb terrornak volna kezdete, hogy bennünket kötelességünk teljesítésében megakadályozzanak, egészen nyugodtan mondhatom a magam és azt hiszem, mindnyájunk nevében, hogy mi kötelességünk teljesítése közben semmi más tekintet által magunkat eltéríteni nem engedjük, mert mi annyira tisztában vagyunk a haza érdekében reánk várakozó kötelesség súlyos voltával, hogy ezért az egyetlen becsületünket kivéve, hajlandók vagyunk mindent áldozni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Marházy Miklós kecskeméti — szolnoki társulata. Most állították össze az új társulat névsorát, amelyből közöljük a következőket: Vezetőség: Marházy Miklós igazgató, Gulyás Menyhért művezető, Kovács Andor, Szentes János szakrendező, Nagy Jenő titkár, Nyáray Lajos gazda, D. Szemerjei Tibor karnagy. Előadó személyzet: Nők: M. Turchányi Olga szubrett primadonna, Várkonyi Margit szubrett énekesnő, Kerényi Adél koloratur énekesnő, Lengyel Józsa énekesnő, Járny Erzsébet énekesnő, Sándor Julia drámai hősnő, G. Székely René operett és vígjátéki komika, Komor Emma drámai és vígjátéki anya, Fodor Szeréna segédanya, Szirmay Hajnal táncos énekesnő. Férfiak: Marházy Miklós szolnoki, bonvivant, B. Kovács Andor drámai hős, jellem, Justh Gyula lyrai szerelmes, társalgási, Gulyás Menyhért operette bulfo, Radócz Ferenc burleszk-komikus, Szentes János kedélyes apa, Járny Sándor énekes bonvivant, Matolcsy Béla operett bariton, Gyulay József operett tenor, Erkel Béla drámai apa és jellemszínész.

* Hírek az Urániából. Aligha van még mozgóképnyelvi színház a világon, ahol egymásután olyan fényes műsorok kerülnek előadásra, mint az Uránia színházban. Csütörtökön Daudet Alfonz világhírű regénye, az Orleansi nő, a legizgalmasabb drámák egyike fogja más hat kép társaságában szórakoztatni a publikumot. Egy napos műsor után pénteken páratlan érdekességű műsor irányítja a közérdeklődést az Uránia felé. Az egyik szenzáció az ideai királymanőverek mozgóképnyelve. A pénteki műsor másik óriási szenzációja a külföldi filmtermelés legnagyobb eseménye, az Oroszlánok

hajója. A legraffináltabb izgatószernek lehetne nevezni ezt a mozgóképnyelvet, mely mintha csak azért készült volna, hogy próbára tegye az idegeket. Leírás után szinte elképzelhetetlen egy olyan jelenet, mikor egy hajón a lázadó matrózok lebi-rására ketreche zárt, kiéheztetett oroszlanokat bocsájtanak szabadon, akik véres dühvel rontanak a nekivadult hordára és az istenitéletből a hajba jutott, megtámadott szerelmesek csak úgy tudnak szabadulni, hogy a rémek tanyáit, a halálhajót felgyújtják. Pusztulás, halálhőrgés rémes tánca ordít ebből az utólrhetetlen képből. Meg fogja nézni ezt a műsort mindenki, mert ehhez hasonlót még az Uránia sem mutatott be eddig. A pénteki előadásra ajánlatos csütörtökön előre váltani a jegyeket.

Ellenzék nélkül.

(Tárgyalás a verekedés után. — A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 18.

A képviselőház mai ülését szépen, arányosan megosztották a normális tanácskozás és a nekiszilajodott botránysorozat között. Másfél óra jutott ennek is, annak is. Tíz óra felé a korlátot és határt nem ismerő indulat-elvadulás tombolt a márványfalak között, amelyek hovatovább megszokják a sipszót, kúrtreeséget, de még a verekedést is. A botránysorozat — legalább is következményeikkel — átáramlottak az ülés munkálkodó felébe is. Harminchat képviselőt utasítottak a mai események következtében a mentelmi bizottság elé, azután pedig Beöthy kereskedelmi miniszter és Tisza intézték el a miniszter körül támadt szenvedelmes jelenetet. A miniszter bocsánatot kért a Háztól, Tisza István pedig igaz kritikát mondott a féktelen szitkozódók viselkedéséről.

A delegátusok megválasztása már simán történt és ezután néhány heti pihenőre elnapolta magát a képviselőház, hogy októberben folytassa — ma még nem tudható, mit: a munkát, vagy a botránysorozat...

Tisza István gróf elnök feltizenkettőkor megnyitja az ülést s jelenti, hogy a szégyenteljes jelenetek megismétlődése miatt a tegnap kifejtett okokból ma is szüksége volt azokra az azonnali intézkedésekre, amelyekkel eltávolította azokat a képviselőket, akik botránysorozat viselkedésükkel lehetetlenné tették a tanácskozást.

(A kitiltott rendbontók.)

Amikor az ellenzék lármázó tagjai elhagyták a termet, Tisza István elnök kezdett beszélni.

Kéri a Házat, hogy a legközelebbi ülésen való jelentéstétel kötelességével utasítsa a mentelmi bizottsághoz a következő képviselőket: Batthyány Pál gróf, Benedek János, Benyovszky Móric, Bottlik Iván, Brestyánszky Kálmán, Csermák Ernő, Csuhá István, Déry Zoltán, Eitner Zsigmond, Esterházy Mihály gróf, Faragó Antal, Fernbach Károly, Fráter Lőránd, Gedeon Aladár, Haller István, Héderváry Lehel, Huszár Károly, Justh János, Kállay Ubul, Károlyi Mihály gróf, Kelemen Béla, Kun Béla, Lovász Márton, Maczky Emil, Polónyi Dezső, Pozsgay Miklós, Preszly Elemér, Ráth Endre, Sümei Vilmos, Szalay László, Szluha Pál, Szmracsányi György, Urmánczi Nándor, Veszprémy István, Zboray Miklós és Zlinszky István. A Ház így határozott.

Most a mentelmi bizottság javaslatára került a sor azoknak a képviselőknek dolgában, akiket a tegnapi ülés végén a bizottság ítélete elé utasítottak. Kiss Ernő előadói referálta el a bizottság javaslatát, amely az eléje utalt ötvenkilenc képviselő közül negyvenkilencnek harminc ülésnapra, tíznek pedig tizenöt ülésnapra való kitiltását ajánlotta a Háznak.

A harminc napra kitiltottak: Ábrahám Dezső, Barabás Béla, Batthyány Pál, Beck Lajos, Benedek János, Benyovszky Móric, Bernáth Béla, Bikádi Antal, Bosnyák Géza, Csermák Ernő, Csuhá István, Eitner Zsigmond, Esterházy Mihály gróf, Faragó Antal, Fernbach Péter, Haller István, Héderváry Lehel, Holló Lajos, Horváth József, Huszár Károly, Ivánka Imre, Justh János, Károlyi

Mihály gróf, Kelemen Béla, Kun Béla, Lovász Márton, Maczky Emil, Malatinszky György, Mezőssy Béla, Nadányi Gyula, Pap Zoltán, Preszly Elemér, Rákosi Viktor, Ráth Endre, Sümei Vilmos, Szabó István (nagyatádi), Szalay László, Thaly Ferenc, Urmánczy Nándor, Valencsik Ferenc, Vertán Endre, Vertán Etele, Veszprémy István, Zboray Miklós és Zlinszky István.

A tizenöt napra kitiltottak: Batthyány Tivadar gróf, Brestyánszky Kálmán, Déry Zoltán, Fráter Aurél, Fráter Loránt, Györfy Gyula, Mandorff Géza báró, Pozsgay Miklós, Szluha Pál és Zichy Aladár gróf.

A Ház így határozott.

(Bocsánatot kérő miniszter.)

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter egész röviden kíván szólni. Az ülés megnyitása előtt minden provokativ magatartás nélkül ült le a helyére, az egyéni szidalmak egész özöne zuhant feléje. Tisztában volt ugyan azzal, hogy ez a hely nem alkalmas a megtorlásra, de önuralma elhagyta, odament és annyit mondott, hogy rendelkezésükre áll. Ami ezután történt, arról beszámolni nem tud, de miután az ő fellépése volt ez incidens közvetlen oka, ezért a t. Háztól ünnepélyesen bocsánatot kér. (Elkes éljenzés és taps.)

Elnök: Ezután a nyilatkozat után, amelylyel heves fellépésért a Házat megkövette, veleszemből a további eljárásnak helye nem lehet s kéri a Házat, hogy, miután a tetteleges fellépést a miniszter kezdeményezte, az incidens felett minden további eljárás nélkül térjen napirendre. Annyit azonban kötelessége kijelenteni, hogy a miniszter fellépése egy igaz ember jogos fellépése, (Elkes éljenzés), egy igaz ember jogos felháborodása volt, amelynél vele együtt érez minden tisztességes ember ebben az országban. Nem lehet véleménykülönbség olyan eljárás felett, amely politikai célokból a legpiszkosabb támadásokat intézi olyan valaki ellen is, akinél állandóan kilécsel.

Egy hang: Sümei Vilmos!

Elnök: Sértésnek akkor van helye, ha az benső meggyőződésből ered. A politikai célokból történt sértés az azt jellemzi szomorúan, aki ilyenre vetemedik. Ezzel az incidens be lévén fejezve, áttérhetünk a napirendre.

Nyegre László jegyző olvassa az interpellációs könyvet, amelybe Bogdán Zsivkónak a szerb autonómia tárgyában bejegyzett interpellációja van.

Elnök: A Ház közvetlenül a delegációk tagjainak megválasztása után tér át az interpellációra.

Kiss Ernő a mentelmi bizottság jelentését terjeszti elő, amely harminc és tizenöt ülésnapra való kizárást javasol az ellenzéki képviselőkre. A Ház ehhez egyhangulag hozzájárul.

(A delegátusok.)

Következik a névszerinti szavazás a delegáció tagjaira: Egyhangulag megválasztottak: rendes tagok: Berzevicz Albert, Bornemissza Lajos, Dániel Ernő báró, Dániel Gábor báró, Darvai Fülöp, id. Erdélyi Sándor, Hegedűs Lőránd, Heltai Ferenc, Issekutz Győző, Kabos Ferenc, Kammerer Ernő, Karátsanyi Jenő gróf, Khuen-Héderváry Károly gróf, Láng Lajos báró, Lukács György, Melzer Vilmos, Monthach Imre, Návay Lajos, Nagy Ferenc, Nyegre László, Oberth Károly, Okolicsányi László, Pap Géza, Pejacevich Tivadar gróf, Perczel Dezső, Rosenberg Gyula, Sándor János, Sipkegy Sándor, Solymossy Ödön báró, Spevecz Ferenc, Swnidermann Balázs, Szekulics Lázár, Szüllő Géza, Tallian Béla báró, Teleky József, Vió Antal, Vojnits István báró, Werner Gyula, Zákó Milán, Zsilinszky Mihály. Pótagok: Almásy László, Antal Géza, Haydin Imre, Keglevich Gyula gróf, Kende Péter, Latinovics Pál, Lázár István gróf, Radicevics Lőrinc, Szentiványi Gyula, Ugon Zoltán.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Forngás Budapest utcáin.

— Éjszakai rombolás. — Huszonnégy súlyos sebesült. — Száz letartóztatás. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, szeptember 18.

Azok az események, amelyek tegnap és ma történtek a parjantben, megmozgatták a főváros népe és ma estére ismét a május huszonháradi hangulat borult Budapest utcáira. Szociáldemokraták hivatalos lapja úgyis talpra szőlította a munkásságot és a kisélők forradalmának nevezve a szomorú dobos tüntetéseket, felhívásában egyben az utca forradalmát proklamálta.

Este hat óra kezdve, amikor a munkásság a külsők felől jelentkezni kezdett, volt is valami forradalmi az utcák külső képén. Olyan vad események, mint május 23-án, ezuttal nem történtek, de a kisebb zavargások és véres összetűzések nem maradtak el. A rendőrség megtette az előkészületeket a zavargás elfojtására, de az esti órákban, a sötétség leple alatt nem birt a észszortan felbukkanó tüntetőkkel, hanem a rendőrség, katonaság igénybevételevel jekezett legalább a főbb utvonalakról távol tartani a zavargókat.

A rendőrség több helyen összeütközött a tüntetőkkel és a kavargásokban igen sok könnyebb, súlyosabb sebesülés történt. So' zavargót állítottak elő a kapitányságra. — Érdekes, hogy az utca hangjába euttal ismét beleszólt a diákság, amely a kirehdt diákvezérek — Köpösdý, Kecskénéthy — szereplése óta elvesztette régi tüntető-főszerepét és az utóbbi években távol is maradt már a tüntetésektől.

Részletes tudósításunk itt következik:

Előcsatározások.

Este hat óra. A május 23-iki véres, rettenetes események rémképe lebegett ma este ismét minden békés és józan budapesti polgár előtt. A főváros külső képe ismét olyan, mintha ostromállapot, háboru lenne. Mindenütt katonaság, rendőrök, csendőrök... Egyelőre még lábhoz eresztett fegyverrel állnak, egymásközt beszélgetnek, de az utca bármely pillanatban megmozdulhat, bármely pillanatban felemelhetik a fegyvereket, hogy aztán páni félelemmel meneküljön a tömeg, megtisztuljon az utca s csak a jajgató, vérükben fetrengő sebesültek maradjanak ott elterülve a kövezeten...

Az exponált pontokon, amerre a tüntetőfelvonulás tervezve volt, katonaság, csendőrség, rendőrség áll, még pedig 5000 katona, hatszáz gyalogos és kétszáz lovascsendőr és nagyszámu rendőrség. Ezt a nagy készenléte a főváros huszonöt különböző pontján helyezték el. A katonasággal legjobban megvolt rakva az a része a fővárosnak, amelyben tulnyomó részben munkások laknak: a Váci ut külső része, az Angyalföld és a Csikágó. Hat óráig kisebb csoportokban szállingóznak a tüntetők, akik a kormányt abeugolták s a választójogot éltették.

Hat óra után belafalvi Fekete Miklós altábornagy, budapesti városparancsnok kocsin bejárta a várost és szemlét tartott a készültségek felett.

Nyolc órakor az Erzsébet köruton és a Rákóczi-uton a tüntetők, akik eddig kisebb csoportokban járkáltak fel s alá jelszavakat kiabálva, egyesültek s a 4-500 főből álló tömeg hangosan abeugolva a kormányt a Rákóczi-uton lefelé tartott. Csakhamar azonban lovas és gyalogos csendőrök és rendőrök teremnek ott s kivont karddal rövidesen szétszalták a tüntetőket, akik a mel-

létutakba menekültek, ahol kövekkel dobálóztak, beverték a kirakatokat, a lakások ablakait s a gázlámpákat. A rendőrség azonnal intézkedett, hogy a Rákóczi-uton és a Nagyköruton a villamoskocsik megálljanak.

A rendőrök ezután a tüntetők után nyomultak, akik a mellékutakban ismét csoportosulni próbáltak. A Dohány-, Népszínház- és Huszár-utakban kisebb attackokat intéznek a husz-harminc összeverődött tüntető ellen s szét is osztatták őket. Kétszáz embernek mégis sikerült a Justh-pártkör elé vonulni. Tüntetni próbáltak, de egy-két kiáltozás után már megjelent a rendőrség s hamarosan szétszalták őket.

Kilenc órakor a Rózsa-utcaiban, Óvoda- Jósika-utakban, a Magyar színház tájékán és a Hársfa-utcaiban verődtek össze kisebb csoportok. Az Akácfa utcában két lövés is eldördült a tüntetők sorai közül, de ezek senkiben sem tettek kárt. Egyelőre még nem sikerült kinyomozni, hogy ki tette a lövéseket. A mentők fél tizig huszonhárom sebesültet vittek a Rókus kórházba. Valamennyi sérültnek a sebe kardtól, főképen rendőrkardtól származik. A sérültek valamennyien munkáskülsejű emberek.

Egynegyed tíz tájban az Erzsébet körut és Dohány-utca sarkán lévő házból cserepekkel és kövekkel dobálták meg a rendőröket. Detektívek hatoltak be a házba, átkutattak s tiz embert állítottak elő a VII. kerületi kapitányságnál. A VIII. kerületi kapitányságon a tüntetők közül négyet előállítottak. Ezek Luka József bádogossegéd, Kóczán Imre asztalossegéd, Vincze József kőfaragó, míg a negyedik előállított személyazonosságát még nem lehetett megállapítani. A főkapitányságra vitték őket, mert az a gyanu, hogy ők voltak a lövöldözők.

A rendőrök közül is megsebesültek ketten: Hajzó János 1128-as rendőr és Tábori István 101-es lovasrendőr. Az egyiket kövel halántékon dobták, míg a másikat késsel a nyakán sebesítették meg veszedelmesen.

A Sas-körből körülbelül 500 egyetemi hallgató hangos énekszóval vonult kilenc órakor az Eskü-uton át a Kossuth Lajos-utca felé, hogy a Lloyd-klub élé menjenek. A Ferencrendi templománál azonban a tüntető egyetemi ifjakat egy rendőrcsapat fogadta, amely hamarosan szétverte őket.

Vérengzés a Rákóczi-uton és a Köruton.

Később még ezt jelenti fővárosi tudósítónk: Fél nyolckor a külső kerületből körülbelül négyszáz munkás jött a Rákóczi-ut felé zárt menetben, azonban a Rákóczi-ut és a Körut keresztezésénél a rendőrség feltartóztatta őket és a mellékutakba akarta szorítani. A tömeg utközben rombolni kezdett és mindenekelőtt a fényes E. m. k.-e. kávéház ablakait zúzta be. A Dohány-utcaiban és környéken számos ablak esett a tüntetők áldozatául. Az ott álló és az arra menő villamoskocsikat a tömeg kövekkel szintén megdobálta, úgy, hogy a főkapitányság rendeletére nyolc órakor ezen a vidéken a villamosjáratokat beszüntették. A Newyork kávéház előtt a tömegből valaki lőtt, azonban anélkül, hogy valakit talált volna. Erre a rendőrség erősebben lépett fel, kardot rántott és a tömeg közé hatolt. A tömeg erre az ottlevő padokat a sinekre dobálta, valamint egy szembejövő villamoskocsit is a sinekre fektetett. Ezek a kisebb zavargások számtalanszor ismétlődtek, mert a munkásoknak az volt a taktikájuk, hogy csak

kisebb csoportokban követik el a zavargásokat. Fél kilenckor a helyzet a Rákóczi-ut és a Nagykörut keresztezésénél igen veszélyessé vált, mert az összes kereszttutakból a tömeg előrehatolt, a kormányt és Tiszát folytonosan abeugolva.

— Le a jogtipróval! Abug Tisza! Vesszen az örmény gazember! — hallatszott mindenfelől.

A rendőrség megkísérelte újból visszazorítani őket, a tüntetők közül számos revolverlövés hangzott erre, de egyik lövés sem talált. Erre a rendőrség is erősebben lépett közbe és kardot rántott. Kilencen súlyosan megsebesültek, közöttük legsúlyosabban Rát Ferenc asztalossegéd, akinek állapota életveszélyes. A mentők, akik a Newyork kávéház előtt állottak, a súlyosan sebesülteket azonnal segélyben részesítették s valamennyit kórházba szállították.

A mellékutakba szorított tüntetők dühüket most a gázlámpákra töltötték ki. Az utvonalon levő összes gázlámpákat szétrombolták, úgy, hogy az összes mellékutak: a Dohány-, Szövetség-, Akácfa- és Hársfa-utak sötétben maradtak s a sötétség nagyban megkönnyítette a tüntetők munkáját.

A függetlenségi pártkör előtt ismétlődtek a tüntetések. A rendőrséget kövekkel dobálták meg. Kilenc óra felé a katonaság a Rákóczi-utat teljesen elzárt az összes mellékutaktól, úgy, hogy a Rákóczi-utca hatolni teljesen lehetetlen volt. A külvárosokban folytatták a tüntetők munkájukat, feltizenegykor azonban a rendőröket, akik már teljesen kimerültek, visszavonták. Ezután a katonaság vonult fel. A külvárosokban a csendőrség folytatta működését. Itt ugyanis husz-huszonöt főből álló tüntetőcsoportok romboltak. Éjféltől itt is helyreállt a csend és rend.

A rendőrök több mint száz egyént letartóztattak, akik közül többen azonnal igazolták magukat s csak 80 zavargó maradt a fogházakban.

A súlyosan sebesültek

nagyrésze az intelligens osztályhoz tartozik. Több diák van közöttük. A könnyen sebesültek száma több százra rug. A rendőrség összesen nyolcvan egyént tartóztatott le. Rát Ferencen kívül a mentők éjjel után kiadott jelentésük szerint a következő komolyan megsebesülteket vitték kórházba: Spall József 29 éves kéményseprő, Hajdu János 27 éves rendőr, Spiegler Ernő 18 éves bádogos, Glínek József 19 éves kereskedő, Karácsonyi László 22 éves napszámos, Baumann Lajos 22 éves rajzoló, Joó Ferenc 25 éves villamoskalauz, Raskolovics Mihály 35 éves újságíró, Albert Imre 26 éves villamosvasuti kalauz, Hiller Béla 39 éves szolga, Fekete Mihály 56 éves szolga, Solta Károly 45 éves segéd, Wilcsék Ferenc 18 éves hivatalnok, Feld Márton 19 éves rikkancs, Barát József 51 éves munkás, Dobos Endre napszámos, Donel Rezső szijgyártó, Winkler Jakab szijgyártó, Bátor István rendőr, Grünersberg Mór szerelő, Modberger Ignác, Cukor Ernő 21 éves jogász. A sebesültek nagyjából zuzott és vágott sebeket kapott.

Az általános sztrájkról

határozat még nincsen s egyáltalán nem hisznek beavatott körök abban, hogy a szociáldemokrata párt vezetősége kimondaná az általános sztrájkot, vagy, hogy egy ilyen esetleges határozatot végre lehetne hajtani.

A föllázított jogász ifjuság.

Az egyetemi diákság ma este a Sas körben gyűlést tartott, amelyen számos képviselő jelent meg. Károlyi Mihály és Déry Zoltán az eddig használt hangnál is erősebben támadták meg Lukácsot és Tiszát. Károlyi Mihály többek között a következőket mondotta az ifjuságnak:

— Meg kell győződve lenni mindenkinek, hogy oly gazemberekkel, mint Tisza és Lukács egy Új-Magyarországot nem lehet megalkotni. Én

A diákok a gyűlés után, mint említettük, a Justh-pártkör elé akartak vonulni, hogy ott tüntessenek, de a rendőrség megakadályozta őket tervük kivitelében.

Budapest, September 18.

Zichy nem mond le.

Képviselők utcai sétája.

A tüntető tömeg szétesztatása alkalmával *Be-
gyies László* joghallgatót, *Rosenberg József* hen-

Foglalkoztak a tegnapi ülésen történekekkel s megállapították, hogy az elnöknek a képviselőházi ülés utolsó szakában történt nyilatkozatai sok olyat tartalmaznak, amelyek nem fedik a valóságot s amelyeknek helyreállításáról gondoskodni kell. Továbbá megállapították azt, hogy a mai ülésen történt delegáció-választás nélküli a törvényes kellékeket, tehát érvénytelen s ennek kifejtését is külön nyilatkozatban fogják kifejezni.

— Mindenütt a világon rendzavarónak tartják azt, aki a rendőrséget egy illetékes helyről nyert parancs végrehajtásában megakadályozza. Andrassy igen jól tudja, hogy csak a névsorban foglalt képviselők kivezetését rendeltem el. A rendzavarásban részt nem vett képviselőket a rendőrfelügyelő ismételten kérte, hogy ne akadályozzák a rendőrséget feladata teljesítésében. Erre kiadtam az utasítást, hogy hajtsa végre rendeletemet és hárítsa el az akadályokat és ha másként nem menne a kitiltott képviselőkbe belekapaszkodó mártírrajzóknak a tereméből való kiszorításánál világosan jelentse ki, hogy ezek az urak a kitiltottak eltávolítása után visszajöhetnek. A délelőtti folyamán mindössze két elnöki bejelentésre vonatkozó határozat került a jegyzőkönyvbe, ezeket az ülés elején gyönyörű zene mellett sikerült elintézni. Szavaimat a gyorsírók és a képviselők közül számosan hallották. Egyszerűen markiroztam a harmadik bejelentést, amit este ismétltem teljes csendben. Mindaz, amit Andrassy mond, egy tulizgatott fantázia beteges szüleménye.

Arad, szeptember 18.

Az iroda egyik alkalmazottja írta meg a szerződés szövegét, melyet felolvastak a felek előtt és akiket felszólított ezután a jegyző, hogy írják alá az okmányt. A szövegben nem emeltek kifogást. Mikor azonban a asszony a tollat kezébe vette, hogy nevét a papírlapra írja, nem talált azon helyet, mert a szerződés szövege úgy volt leírva, hogy az az egész oldalt betöltötte a legalsó vonalig.

Szücsnének így a szerződés tulsó, második oldalán kellett volna aláírni azt. Az asszony bizalmatlanul vette kezébe a tollat s néhány pillanatig habozott is, de aztán rászánta magát és aláakanyarította a nevét. Alighogy ezt megtette, rögtön az ügyvédjéhez fordult:

— Nem láttam egy betűt sem azon a papiroson, amelyet aláírtam! Vajon az áll-e a másik oldalon, amit nekem felolvastak?

Az ügyvéd megnyugtatta gyanakvó ügyfelet, de a nagyobb biztonság kedvéért a közjegyzőhöz fordult s elmondva neki, hogy Szücsné milyen bizalmatlan, megkérte, hogy mutassa meg neki az írást. Az ügyvéd szavaira azonban a közjegyző éktelen dühre gerjedt. Az asszony ellen fordult s rákiáltott?

— Szemtelen kofa, lóduljon ki innen!

Szücsné szóhoz sem tudott jutni a durva inzultus hallatára, de az ügyvéd meg akarta védelmezni felét s rendreutasította a közjegyzőt. Az ügyvéd szavai azonban még nagyobb dühre gerjesztették az ingerült embert, aki most már Vértess dr. ellen támad:

— Ne járjon a szája, mert *kirugom!*

Az ügyvéd erre szó nélkül az ajtó felé tartott, hogy otthagyja a gorombáskodó közjegyzőt, de Omaszta még utána kiáltotta:

— Kutya zsidó!

Vértess dr. feljelentette a közjegyzőt, akinek ügyével ma foglalkozott az aradi törvényszék fegyelmi tanácsa, amelyen Fábian Lajos dr. elnökletével Szabó István dr. és Heller Mór dr. szavazóbirák és a közjegyzői kamara részéről Mülek Lajos dr. aradi és Gyarmathy Ernő borosjenői közjegyzők vettek részt.

Omaszta nem is tagadta, hogy ő a sértő kifejezéseket használta. Azzal védekezett, hogy az asszony feltevése gyanúsítás volt, hogy ő esküt

tett királyi közjegyző, funkcióját nem teljesíti híven. A gyanúsítás ingerelte fel annyira, hogy az asszony ellen fordult, s Vértess dr. pedig oly hangon lépett fel vele szemben, hogy kénytelen volt őt erőlyesen elutasítani. A fegyelmi tanács írásbeli feddésre és 200 korona pénzbüntetésre ítélte a közjegyzőt, aki felebbezett az ítélet ellen.

A Nopcsa-család ősi kastélya.

— A báróné nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 18.

Történelmi nevezetességű nagy uradalom eladásáról kaptunk hírt az Aradmegye és Hunyadmegye határán lévő Zám községből. Forrásunk szerint Zám határában lévő nagy birtokot mostani tulajdonosa eladta báró Nopcsa Elekné ujaradi birtokosnőnek, aki egymillióhatszáz ezer koronát adott érte. A báróné ezzel visszavásárolta ősei birtokát, amelyet Csernovics Mihály tizenhatszáz esztendővel ezelőtt vásárolt meg Lekics Bélától potom négyszáz ezer koronáért és ez idő alatt a pompás erdőségeket letarolta.

A hír vétele után kérdést intéztünk Nopcsa bárónéhoz, aki lekötőlező szívéllyességgel adott felvilágosítást.

— Téves az a hír — mondta a báróné — hogy én megvettem a Csernovics-birtokot. A tudósítójuk többet tud, ugylátszik, mint én, mert én csak azt tudom, hogy a birtokon lévő ősi kastélyunkra alkudtam. Csernovics azonban a kastélyt a birtok nélkül nem akarta eladni s ezért elállottam a vételtől.

A sokat szerepelt Nopcsa-család ősi kastélya ott van a zámi vasuti állomás közelében mindjárt a vasuti vonal mentén. Kényelmes szép udvarház ez, amelyben 1848-ban rendkívüli események játszódtak le. Nopcsaék a legrégibb főúri családok közé tartoznak. Hunyadvármegyében évszázadokra visszamenőleg magas megyei hivatalokat töltöttek be és nemességüket Hunyadi János koráig kitudják mutatni. Nopcsaék mindig a meglévő társadalmi rend hívei voltak és viharos időkben hívek maradtak a Habsburg-dinasztiához. Nopcsa László báró, a család egyik legtöbbet szereplő tagja főispánja volt Hunyadmegyének, amikor 1848-ban a szabadságharc tüze végig futott az országon. A fölzaklatott tömeg megtámadta a zámi kastélyt és romboló dühének szabad folyást engedett. Nopcsa báró az ősi tradíciókhoz híven nem szakított az uralkodó pártján lévőekkel és elítélte azt az irányzatot, amely Ferenc József király detronizálásához vezetett. Emiatt sok ellensége támadt azok között, akik a szabadságharc leveretése után majd az alkotmányos érában az ország sorsának intézésében részt vettek. Állítólag Jókai Mór *Szegény gazdagok* című regényében őt választotta regényhősének és sokan fölismerni vélték Fácia Negrában Nopcsa Lászlót. A báró a mű megjelenésekor főispánja volt Hunyadmegyének és hatalma segítségével kitiltotta a megye területéről Jókai eme művét, amelyben a főispánról sötét és nem hü fotografiát akart rajzolni a halhatatlan költő-fejedelem. A kiról megtudta, hogy mégis lakásán rejtegeti, annak kellemetlensége támadt. Csak egy asszonynak nem történt baja, amiért a *Szegény gazdagokat* olvasta. Nopcsa báró rendkívül jó viszonyban a vármegyei főorvossal, akinek házához eljárógatott. A hivatalnok felesége Déva egyik legműveltebb asszonya, aki különben még mindig Déván lakik s nyugalomba ment férjével visszavonultan él. Nopcsa báró főispán korában is sűrűn eljárógatott a hivatalnok-családhoz és örömmel hallgatta az intelligens urinő kellemes csevegését.

Amikor egy alkalommal ismét elment, az urnót vaskos könyv mellett találta.

— Mit olvas asszonyom? — kérdezte tőle érdeklődéssel.

A hölgy riadtan hajtotta össze a kötetet:

— Ez nem önnek való könyv — szabadkozott és gyorsan másra akarta terelni a tárgyalást.

A főispán azonban gyöngéden elvonta tőle a könyvet: Jókainak *Szegény gazdagok* című regénye volt.

Az urinőnek azonban nem történt semmi bántódása. De ő is volt az egyetlen, aki büntetlenül olvashatta Hunyadmegyében Fácia Negra regényes történetét.

A könyvért egyébként a főispán egyik fia később párbaft is vivott Jókai Mórral.

A düledező aradi bérpalota.

— Mi a baj oka? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 18.

A Szabadság-tér és Hunyadi-utca sarkán álló Münz-ház sorsát ma délelőtt megpecsételte a városi építészeti bizottság szemléje. A háznak udvari részeit teljesen le kell bontani és újra kell építeni. Ez a bizottság egyhangú véleménye, melyet jegyzőkönyvbe foglalva a tanács elé terjeszt. Holnap tartandó rendkívüli ülésén tárgyalja a tanács a szakvéleményt és bizonyos, hogy azt elfogadja.

Az építészeti bizottság ma délelőtt tizenegy órakor ment ki a helyszínére Zubor Andor tb. főjegyző vezetésével. Virágh Lajos főmérnök, Nachtnébel Ödön főmérnök, Herling Gyula mérnök, Szankovics Miklós, Reizinger Sándor, Tabakovits Emil, Szabó Albert, Szántay Lajos bizottsági tagok jelentek meg a szemlén. Megállapították, hogy az épületben olyan falrepedések vannak, melyek az abban való tartózkodást életveszélyessé teszik és nemcsak hozzájárultak ahhoz, hogy a lakókat kiköltöztették az emeleti lakásokból, hanem azt javasolták, hogy a Hunyadi-utcai fronton lévő üzletek is kiürítendőek negyvennyolc óra alatt, mert bármely pillanatban ledőlhet a ház.

Az üzlétebérloket erről a háztulajdonosnő képviselőjében annak fia, Münz Ferenc dr. értesítette és egyttal tudomásukra adta azt is, hogy a várostól engedélyt kér ideiglenes helyiségek felállítására a Szabadság téren. A kérvényt ma délelőtt már be is adta és az ideiglenes fabódékat felállítják, mert a tanács erre engedélyt ad. Az Abbázia kávéház tulajdonosa is ideiglenes sátorban akarja a kávéházát berendezni, de erre aligha kap engedélyt és ezért meg kell várnia míg újra felépül a ház.

A bizottság ezután a ház lebontására vonatkozólag is javaslatot tett a tanácsnak. Az épület annyira életveszélyes, hogy a bontásnál foglalkoztatandó munkások testi épségéről a hatóságoknak már eleve kell gondoskodnia és ezért a bontási munkálatokra a maga felelőssége tudatában befolyást kell gyakorolnia.

A bizottság megállapította azt, hogy a háznak a Hunyadi-utcai kaputól jobbra eső egésze és ép része, valamint a szomszédházhoz támaszkodó udvari szárnya között ugynevezett kiugró állványok állítandók fel a bontás céljaira. Ez által a munkások teljesen szilárd alapot nyernek és egyáltalában nem jutnak abba a helyzetbe, hogy a düledező és ingó falakra kelljen lépniük. Ugyancsak az életbiztonság céljából történik az az intézkedés is, hogy a bontást a tetőnél kell kezdeni és onnan lefelé haladva jutnak el az alapokhoz.

A háznak utcára néző falai közül lebontásra kerülnek azok, amelyek az Abbázia-kávéház fölött annak egész szélességében vannak. Vajon több utcai fal lebontatása szükséges lesz e, az csak a bontás alatt fog kitudódni.

Ma délután már meg is kezdődött az álványozás a ház udvarán és szakemberek véleménye szerint egy hónap alatt a ház lebontható lesz.

Arra vonatkozólag, hogy mi okozta a ház ilyen nagyfokú rozottságát, többféle véleményt hallottunk. Egyik szerint a régi építési módszer következménye, másik azt állítja, hogy oly gyengén van megalapozva, hogy az óriási utcai forgalom, különösen az autbuszok rázása következtében keletkezhettek a repedések, míg végül egy szakember azt vallja, hogy a baj oka csak a bontás alkalmával végzendő alapos tanulmányozás útján lesz felderíthető.

A rendőrség ma reggel szigorú utasítást adott ki e forgalom korlátozására a ház körül. Autbuszok, nehéz társzekerek forgalmát elterelte a Szabadság-térnek a színházi bérépület mellett elhúzódó kocsijára. A ház melletti járdákon a gyalogközlekedés is tilos.

A kilakoltatott lakók ma már elvitették ingóságait, s értesülésünk szerint valamennyien rokonoknál helyezkedtek el ideiglenesen.

Érdekes jogi oldala is van ennek a nevezetes kilakoltatásnak. A lakók a házigazdán követelik a kártérítést, míg ez, amint tudjuk, az Abbázia kávést vonja polgári perbe. Az a véleménye ugyanis, hogy a kávéház renoválása következtében keletkeztek az emeleteken a repedések és vált életveszélyessé a ház. Kovács Arthur kávést állítólag olyan szerződést kötött a háztulajdonossal, hogy a reparáció következtében beálló károkat a felelősséget viseli. A ház — mondja a háztulajdonos ügyvédje Steinhart Mór dr. — még huszonöt évig is biztonságot nyújtott volna a lakóknak, ha a kávéházban az aszbeszokat meg nem bolygatják. Ennek a kérdésnek eldöntése azonban már a bíróság dolga, amely majd szakértők véleménye alapján dönt.

A ház egyike a legrégibbeknek Aradon. A pontos dátumot, hogy mikor épült fel, már nem is tudják, de az bizonyos, hogy több mint hatvan éve építették. Egyesek szerint a ház 1848-ban épült, de mások viszont arról tudnak, hogy már Chorin Áron főrabbi, aki pedig 1844-ben hunyt el, lakója volt a „Stotzisches Haus“-nak. Így nevezték ezt a házat akkoriban s így nevezik még ma is sokan első tulajdonosáról, remetei Stotz Józseféről. Stotz a nagy épületet Kohn Károlynak, aradi vagyonos nagykereskedőnek adta el, aki viszont, midőn 1872-ben Aradról Bécsbe költözött, vejének, buziási Eisenstädter Róbert szegedi lakosnak adta át. Eisenstädtertől vette meg azután a házat Münz Ferenc, a mostani tulajdonosnőnek elhunyt férje.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az aradi vegyvizsgáló állomás berendezése. A földmívelésügyi miniszter Aradra küldötte Meszlényi Emil dr. állami vegyészt, akit az aradi vegyvizsgáló állomás élére nevezett ki, hogy itt az illetékes tényezőkkel együtt tárgyaljon a felállítandó állomás berendezése ügyében. Tisch Mór dr. főorvossal együtt ma megrázta a Weitzer János-utcai polgári iskolában kijelölt hivatalos helyiségeket, azokat megfelelőknek találta. A berendezést illetőleg megadta a szükséges direktívákat és ezek értelmében rövid időn belül a tanács már árlejtést is fog tartani. Valószínű, hogy a vegyvizsgáló intézet a kora tavasszal megkezd működését.

Hazafiak lexikona.

— Kik védik az alkotmányt? —

*

A Pannoniában, az ellenzéki képviselők törzsszatalánál ma új részvénytársaság alakult. Az ellenzék irodalmi hajlandósággal rendelkező tagjai egy korszakalkotó munka kiadására vállalkoztak. Saját külön íróikkal megíratták a „Sipolók, dobolók és trombitálók és egyéb nemzeti hősök hazafias lexikonát”, amely az előzetes jelentés szerint husz kötetben tartalmazza az összes harcoló ellenzéki képviselők hőstetteit, életrajzát, jeles tulajdonságait, különös ismertető jeleit stb. A remekmunka egyenesen „A kortársak és részletfizetők albuma” című közismert klasszikus alkotással fog vetekedni monumentális tekintetében. Előfizetési ára havi négy koronás részletekben 240 korona. Minden megrendelő egy, a képviselőházi harcokban használt hangszert kap ajándékkul és a lexikonban szereplők egyikének sajátkezű gorombaságát (tetszés szerint választva).

A pompás mű szerkesztését Urmánczy Nándor a közismert hírlapíró vállalta el, akit képviselői körökben írói oldaláról előnyösen ismernek. A kiadóhivatal élén Sümegi Vilmos áll. A lexikon egyes fejezetei már elkészültek és azokat mutatni kezdjük.

Eitner Zsigmond. Éveken keresztül lelkes tevékenységet fejtett ki a sümegi (község Zalamegyében, nem tévesztendő össze S. Vilmostal) bőripar felvirágoztatása terén és a saját bőrét minden fogékonyág ellen sikeresen ható cserzőanyaggal kikészítette. Bőripari tevékenysége felkeltette a korábbi obstrukciók vezetőségének figyelmét és reábírták, hogy a távgorombáskodási tanfolyamon résztvegyen. Időközben ugyanis képviselővé választották. Választásán állítólag nemzetiszínű bőrszálakkal vonultak fel hívei (a választási költségek nagysága erre vall.) A most folyó „nemzeti harc” alatt a legerősebb bőrökön (saját gyártmány) kipróbált durvaságokkal vezetett.

Benyovszky Mór gróf. Volt koalíciós főispán. Ezen hivatalában kifejtett tevékenysége miatt

a baranyai közvélemény „a szabálytalan apró kerek hegekkel borított arcu írni-olvasni nem tudó” címmel és jelleggel tüntette ki. Nevezetes szerepet játszott a másfél évtized előtti baranyai hadgyakorlatok idejében, amikor siklósi régi kastélyát a király magánpénztárából renováltatták, hogy lakhatóvá tegyék egyik főherceg számára. A koalíció óta kitűnő vagyoni viszonyok között él. A képviselőházi hangversenyben gondolkával kívánt résztvenni, mint ügyes gondokajátékos, de a hangerősség megállapító bizottság (Szluha, Ráth, Förster) a gondokát gyengének találta.

Frey János. Éveken keresztül himesházai plébános volt és beírta hívei szeretetével, akik különösen prédikációit derűsen kedvelték. Ezeket képviselővé választása után a Házban is bemutatta és több komoly felháborítással állandóan vidám hangulatban tartotta a hallgatóságot. Kedvenc olvasmánya a reverzális, amelyet Pécsváradon adott arról, hogy megválasztatása után nyomban belép a munkapárthba. Munkapárti többséggel választották meg Justh-párti ellenfelével szemben. Mái is a néppárt tagja (hála istennek). Nevezetes arról, hogy a kulcsokat (Szacellár kezében) revolvernek látja.

Justh János. Tessék kitalálni, hogy kinek a fia. Apja betegsége óta résztvesz az intéző bizottság tanácskozásain és mindig hoz magával valamit. Híreket apja állapotáról. Egyike a legkitűnőbb hazafiaknak: egy teljes esztendő töltött fiatalabb korában Berlinben, de nem tudott németül megtanulni. A parlamenti tevékenysége évek óta erre a két szóra szorítkozik: „Gyáva, gazember!” Ezt következetesen és azért használja, mert nem szeret hosszabb beszédet — tanulni.

Maczky Emil.

A leghihetlenebb parlamenti siker elnyerője. Amit pártvezérek, államférfiak, miniszterek és közbeszólók évek, esetleg évtizedek fáradságos munkájával nyernék el és érdemelnek ki, azt Maczky egy csapásra elérte. Hihetetlen, de úgy van: az ismeretlen kis falusi jegyző képviselővé választása után mindjárt szűzbeszédével eljutott a halhatatlanságba: beszédét, amely a befejezetlen mondatok egymásutánjából állt, szóról szóra közölte a Borszem Jankó! Akik olvasták, rendkívül mulattatónak mondják a beszédet.

Pap Zoltán.

A legöregebb emberek is emlékeznek még arra, hogy a Ház asztalára tízezer koronát helyezett el Pap Zoltán, akit ezzel az összeggel még a boldogult koalíció előtt meg akart vesztegetni az átkos kormány. Akkor ugyanis még nem adta ki Muzsikaszó című dízsművét, amelyet ma nem 10.000, nem is 1000, csupán 240 koronáért veszteget. Hír szerint a „Muzsikaszó”-t is fel akarták olvasni a technikai hangversenyen, de némelyek túlzott kakofóniát láttak a műben.

Sümegi Vilmos.

Mint a lexikon kiadóhivatali főnöke, szerényen beéri egy hellyel, pedig tulajdonképpen két Sümegiről kellene írni. Az egyiket államtitkári és miniszteri előszobákban, a képviselőházi folyosó sarkában ismerik, ahol így szokott beszélni: „Kérlek alássan kegyelmes uram . . .” „Légy szíves méltóságos jóakaróm . . .” „Egy kis alázatos kérés . . .” A másik Sümegi az ülésteremben, de nem a kijárás mellett, az ismert kitételeket (Eitner-féle szabadság) használja. A Kossuth-szakállas hazafi Aradon is követett el hőstettet: A Kossuth-szobor leleplezése alkalmával a Központi terraszáról az utcára dobott — egy üveg Giesshübl-vizet ezzel a csatakiáltással: „Magyar ember nem iszik ilyen német ásványvizet, amelyet nem hirdetnek a „Magyarországnak!”

HIREK.

Az engedetlen rendőr.

— Károlyi Mihály botosispánja lett. —
Távirat tudósítás.

Budapest, szeptember 18.

Szeptember 17-ének martirja Polyák István, a 2205. számú budapesti közrendőr, aki megtagadta az engedelmisséget, amikor Pavlik felügyelő megparancsolta neki, hogy adjon meg egy ellenzéki képviselőt. Polyákot, a harmincegy esztendő csongrádi legényt tegnap este Apponyi Albert gróf is ünnepelte és képzeletben az egész küzdő ellenzék keblére zárta a derék magyar fiút, aki nem is sejtí a dutyiban, hogy milyen nemzeti hős ő. A rendőrség letartóztatta, hogy megindítsa ellene a vizsgálatot és a törvény kezére juttassa. Polyák sorsáról az ellenzék gondoskodott.

Tegnap este megindult a gyűjtés. Elsőnek Zboray Miklós száz koronát küldött a szegény rendőr feleségének, ma folytatták a gyűjtést és már eddig csak a Zboray ivén kétezer korona gyűlt össze. Pallavicini Ede őrgrof 200, Benyovszky Sándor gróf 100, Szerdahelyi Aladár 50 koronát adott. Justh Gyula Tornyaról 500 koronát küldött. Kállay Ubul ezer koronával járult hozzá a gyűjtéshez. Batthyány Tivadar gróf, Károlyi Mihály és Pajzs Gyula képviselők ajánlatot tettek Polyáknak, hogy földbirtokaikon szívesen alkalmaznák. Károlyi nyomban intézkedett, hogy Polyák részére már mártól kezdve utalványozza ki jószágigazgatóságának pénztára a fizetést. A 2205-ös ezzel Károlyi Mihály gróf botosispánja lett.

Polyák rendőr ma délelőtt már a Mosonyi-utcai rendőrkaszárnya egyik cellájában ült. Állásától fölfüggesztették és megindították ellene az

eljárást, de valószínű, hogy szabadon bocsátják mert amit elkövetett, egyszerű fegyelmi vétség. Polyákot ki is hallgatták már a főkapitányságon.

— **Időjárás.** Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése: Jóslat: Még hőemelkedés és elvétel, leginkább északon és keleten eső várható. A hőmérséklet déli 12 órakor 15-6 Celsius fok.

— **A király Wallseeban.** A király ma reggel 7 óra 50 perckor — mint Bécsből jelentik — Wallseeba utazott, hogy részt vegyen Erzsébet Franciska főhercegnőnek, Waldburg György gróffal tartando esküvőjén.

— **Katonai hírek.** A király elrendelte, hogy Woraffka Tivadar lovag vezérőrnagy, a 12. lovasdandár parancsnoka, aki az aradi 12. huszárezred éléről került ebbe az állásába, felmentessék a dandárparancsnokság alól saját kérelmére. A dandár parancsnokaként a király kinevezte Ostermuth János ezredest, a 3. Hadik huszárezred parancsnokát, míg a Hadik huszárezred parancsnokává Kersch Frigyes alezredest nevezte ki. Az alezredest most a 7. huszárezredben szolgál. — Hoffmann Károlyt, az aradi katonai élelmezési raktár előjáróját, mint ez idő szerint szolgálatra alkalmatlant, várakozási illetménnyel egy esztendőre szabadságot a király.

— **Lovagias ügyek.** Budapestről írják: Rudnay Bela képviselő ma délben lovagias elegtetelt kéretett Zlinszky István és Rakovszky István képviselőktől, akik az ülésteremben lefolyt tumultusban megütötték őt.

— **A tőzsde és a politikai események.** Budapestről jelentik: A képviselőházban lezajlott viharok a tőzsdére különösebb hatással nem voltak. A mai üzlet ugyan gyengébben indult meg, de ez inkább annak a később hamisnak bizonyult hírek volt következménye, hogy a német birodalmi bank a kamatlatat egy százalékkal felemelte. Az üzlet további folyamán, amikor a képviselőház elnapolásáról tudomást szerzett a tőzsde, a hangulat kedvezőbbre változott.

— **Az olaszok és törökök békekötése.** A hosszas béketárgyalás eredménye ma már kétségtelen: a békeszerződést holnap talán már alá is fogják írni. Mint ma Párisból jelentik, a Matin római értesítése szerint Giolitti miniszterelnök táviratban hívta össze a miniszteri tanácsot, hogy a béketárgyalás eddigi eredményét vele tudassa. A békeszerződést a rendesen jól informált párisi lap szerint talán már holnap alá is fogják írni.

— **Halálozások.** Kirilészku Gyula kisjenői kir. közjegyző ma délelőtt szívinfarkus következtében hirtelen elhunyt. Halála nagy részvétet keltett a községben, ahol élénk társadalmi szerepet játszott s többek között a kisjenői munkapártnak is elnöke volt. Az elhunytat neje és két felnőtt gyermeke gyászolja. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz.

Ma temették el Aradon nagy részvét mellett Rédl Mór vagyonos aradi magánzót, aki hosszas betegeskedés után tegnap délután hunyt el. A temetésen a zsidó hitközség képviseltette magát s a város előkelőségei közül is többen megjelentek.

— **Öngyilkos hivatalnok.** Neproszel Nándor, az állami fogyasztási szövetkezet huszti fiókjának kezelője, hétfőn délelőtt szíven lőtte magát és meghalt. Az öngyilkosság annál megrendítőbb, mert nemcsak egy tisztességes család maradt kenyérkereső nélkül, hanem, mivel egy ártatlan ember keresett a gyanúsítás ellen a halálban menedéket. Neproszel két év óta kezelte a szövetkezet fiókját és ezalatt az idő alatt soha hiány nem merült fel. A múlt héten 1400 korona hiányt állapított meg az ellenőr és Neproszelt azonnal fölmentették állásától. A kétségbeesett ember hiába igyekezett meggyőzni a vezetőséget, hogy ő egyetlen egy fillért sem tulajdonított el, hogy valami tévedés lehet a dologban, vagy lopás történt.

— **A minta-pap.** Kovácsy Kálmán luteránus pap Kossuth-párti képviselő a juniusi parlamenti események izzó jelenetei közben, mint annak idején megírtuk, a padra állva megalkotta a *Tiszacsaládot*. Átkát a karzaton ülő Tisza Istvánné grófné felé dörögte el. Ez a kínos jelenet szörnyen izgatta és izgatja azóta is a munkapártot. A Ház mai ülésén, mikor az ellenzék kivonult a teremből, Kovácsy Kálmán újra nagy lármával jött ki a folyosóra. Pál Alfréd munkapárti képviselő odakiáltotta neki:

— Gazember! Gazember!

— Hogy sértegethetsz engem, egy papot, aki elégtételt nem keresket? — kérdezte Kovácsy.

— Azért gazemberezhetlek le téged, mint papot, mert elég gyáva voltál, hogy védtelen nőket megalkoztál! — felelte Pál. De visszavonom a gazember szót, ha te visszavonod az átkodat.

— Ha vissza nem vonod a gazembert, ahol találak, szétszedlek!

— Ketten leszünk ott! — mondta Pál Alfréd.

Kovácsy azután eltávozott.

— **Házasságok.** A következő családi értesítést kaptuk: Loósi és egervári Solymosy Lajos báró, a magyar főrendiháznak örökös jogon tagja, országyűlési képviselő, örömmel tudatja leányának loósi és egervári Solymosy Mártha bárónénak, ögróf Pallavicini János cs. és kir. tart. huszárfőhadnaggyal, ögróf Pallavicini János cs. és kir. nagykövet és neje ögróf Pallavicini Jánosné sz. Roade Crowe Georgina cs. és kir. palotahölgy fiával Budapesten, 1912. szeptember hó 24-én d. e. 11 és fél óraker az egyetemi templomban történendő egybekelését.

Magyar I. Elek kir. áll. vasuti tisztviselő ma d. e. 10 óraker tartja esküvőjét özv. Dávid Antalné, szül. Edelmüller Mariska urnővel.

— **Az aradi Kossuth-szobor leleplezésének évfordulója.** Ezelőtt négy esztendővel, szeptember 19-én Kossuth Lajos születése évfordulóján leplezték le Aradon a szabadság lánglelkű apostolának ércemlékét. A Kossuth-asztaltársaság e hó 19-én, délután 5 óraker testületileg vonul ki a szoborhoz, ahol Nagy Kálmán elnök helyez koszorút az ércszoborra. Találkozás fél öt előtt a volt Láng kávéházban.

— **Márkus Emma adóságai** című minapi cikkünkre a következő figyelemreméltó levelet kaptuk: *Igen tisztelt Szerkesztő ur!* Bármily nagy tisztelője vagyok Márkus Emma művészetének, nem tudom szó nélkül hagyni b. lapjokban megjelent azon cikket, amely hírül adja, hogy az állam fentnevezett művésznő, kétszáznyolcezer koronás adóságát kiegyenlítette. Csak a napokban olvastuk, hogy kórház hiányában egy tizenhét éves leány az utcán volt kénytelen gyermekét megszülni és napirenden vannak a vérgözegek, amelyeket szabadon garázdálkodó örültek visznek véghez. — Mindez miért? Mert az államnak kórházra, elmeegógyintézetre nincs pénze, arra azonban, úgy látszik, százezreket költ, hogy Márkus Emma szőke fejéről levegye a gondokat, amelyeket egy autó vásárlása és egy kastélyszerű villa építése okozott. Igaz az is, hogy az összeg csak kölcsön lett adva, de ha meggondoljuk, hogy ezen a pénzen hány szegény szorgalmas családapát lehetett volna felsegélyezni, akik valószínűleg szintén igen hasznos polgárai az államnak, akiket a lakásdrágaság és élelmiszer uzsora a halálba kerget, nem lehet egykönnyen napirendre térni az államnak e bőkezűségén. Amíg az állam a fentemlített bajokon pénzhányában segíteni nem tud, nem ambicionálhatja azt sem, hogy elagott művésznők adóságait százezrek erejéig magához váltsa. Midőn arra kérem a tek. Szerkesztő urat, hogy jelen soraimnak b. lapjában helyt adni szíveskedjék vagyok kiváló tisztelettel egy hü olvasója.

— **Az erdélyi árvíz.** Szászrégenből táviratozzák: Két nap óta szakadatlanul zuhog az eső. A Maros Görgény vidékén rettenetesen megáradt, kilépett medréből és elöntötte a falvakat. A marosvidéki fűrésztelepek viz alatt állanak. A munkások kenyér nélkül maradtak; a fűrésztelepek tulajdonosai százezrekre menő károkat szenvedtek. A székely körvasut Palotailvánál és Gyergyóvárhelynél átszállással és átrakodással bonyolítja le a forgalmat. A görgényi és gyergyói havasokban ma éjjel méteres hó esett.

— **György herceg elmébaja.** Belgrádból jelentik: A konakban nagy az ijedelem a Svájcban lévő György herceg egészségéről érkezett rossz hírek miatt. A herceg elmébaja gyorsan fejlődik és a rohamok minduntalan ismétlődnek. Péter király ma reggel beteg fiához akart utazni, de Pasics tanácsára későbbre halasztotta utazását.

— **Nagy nyereség.** Fiuméből jelentik: Pap György szombathelyi földbirtokos ma éjjel „sprendolta” az abbázai játékbankot. Nagy hidegvérrel játszott és huszszor megütötte a maximumot: az ötöst, mely itt megfelel a montekarlói zérónak. Az utolsó ötös szeria után a bank éjfélkor beszüntette a játékot.

— **Lippa állandó katonaságot kér.** Nem az ideai hadgyakorlatoktól felbuzdulva, hanem régi óhaja Lippa nagyközségnek, hogy állandó katonaságot kapjon. A község képviselőtestületének legutóbb tartott közgyűlésén Mahr Rezső, a község bírja előterjesztette tervét az állandó katonaságról, amit a közgyűlés helyeslőleg tudomásul vett.

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatú brilliáns, gyémántékszerek, világhírű gyártmányú órák** Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Az inas büne.** Guttman Samu fűszerkereskedő ma délután két óraker átadott ötszáz korona aprópénzt M. Jenő nevű 17 éves tanuló-jának, hogy azt papírpénzre váltsa be. A fiu este nyolc óráig sem jelentkezett a pénzzel és ezért a főnök a rendőrség segítségét kérte. A detektívek csakhamar meg is találták a tanulót, aki időközben a barátjával találkozott és elmondotta neki, hogy három helyen váltott és száz koronával kevesebbet adott neki és ezért öngyilkos lesz. Revolvert is vett már és bucsulevelet is írt már hozzátartozóinak. A titkosrendőrök a Tököl-téren akadtak rá és *Szepekhovszky* Teofil ügyeletes rendőrhadnagy elé állították. Itt bevallotta, hogy négy száz koronát a barátja útján eljuttatott a cég könyvelőjéhez, akinek szintén megígérte, hogy öngyilkos lesz és arra kérte, adja át a pénzt Guttmannak. A száz korona külömböztetve vonatkozólag fentartotta, hogy a beváltás alkalmával megcsalták. A rendőrségen előzetes letartóztatásba helyezték, mert főnöke sikkasztásért tett ellene feljelentést.

— **Ég és víz között.** (A nagy tengerészdráma utolsó előadása.) Élénk érdeklődés mellett vetíti már másodnapja az Apolló-színház azt a nagyarányú képet, amely a tengerészek nyomorúságos sorsát ismerteti meg a közönséggel. Régen láthatott a publikum ilyen művészi filmet. Egy-szerűen csodálatba ejtő, hogy a filmgyár mily nagy apparátust mozgatótt meg a felvételekhez. A képnek minden egyes része érdeklődést keltő, izgalmas jelenetekből van összeállítva, de a cselekménynek az a része, amely a nyílt, viharzó tengeren játszódik le, valósággal frappirozza a nézőközönséget. A szerencsétlen matróz, hogy megszabadulhasson a reá váró szenvedésektől, macskaügyességgel felkuszik a legmagasabb árbócra s onnan haláltmegvető bátorsággal veti magát a hullámok közé. Az ember ereiben meg-hül a vér ennek a produkciónak láttára s szinte megkönnyebbülést hoz a másik pillanat, amikor látják, hogy a tengerészt nem temeti magába a haborgó tenger. A pazar kiállítású és idegizgató cselekményű háromfelvonásos irány-dráma csütörtökön kerül utoljára bemutatásra az Apolló-ban s pénteken ismét új slágerekből fog állani a színház műsora. 177

— **Szabó-féle pármái ibolya szappan** a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az archórt üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla piperezappangyáros Miskolcon. 4041

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** Pichler Sándor könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla** 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárán Arad, Boros Béni-tér. 4676

— **Csik János Aradmegye földrajzát, Aradmegye kis iskolai térképét** az új helynevekkel és iskolai árjegyzékünkkel tiszteletpéldánykép bevezetésre kérje minden aradmegyei tanító. *Kiadja Ingusz I. és Fia Arad.*

— **Az iskolaidényre táskák, könyvszíjak, rajztáblák, vonalzők, körzők, festékek, tollszártartók** és mindenféle egyéb iskolai tanszerek legnagyobb választékban és igen olcsón kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillért, 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izso kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Végre nem okoz gondot, hogy hol vásároljuk meg legelőnyösebben üveg, porcellán és disznó tárgyakban szükségletünket,** mivel Fischer Mór Andrássy-tér 20. alatt levő speciális üvegüzletében úgy ezen cikkek, mint alkalmi ajándékok és villanycsillárok legolcsóbban szerezhethők be. Képekterekben legnagyobb választék, legolcsóbban elkészítettnek. Telefon 568.

— **Tankönyvek, valamint az előírt író- és rajzszeretek legjutányosabban szerezhethők be** Pichler Sándor könyv- papír és írószer üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Medgyaszay Vilma** a világhírű kabaret művésznő így ír a dr. Biró-féle Havasi-Gyopár krémről: Kedves Doktor Ur! Az Ön által készített „Havasi Gyopár Crém” a legkitűnőbb arckrém! Mindenkinék ajánlhatom. Kitűnő tisztelettel Medgyaszay Vilma. 5093

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** Ingusz I. és fiánál csak a Weitzer-utcában,

— **Vásárló közönség szíves figyelmébe** ajánljuk a Weitzer János-utcában (főpostával szemben) már megnyitott üveg, porcellán, lámpa és disznóáruk versenyáruházát, hol a legizlésebb képkeretezések is legolcsóbb árakban aznap elkészítettnek. — Üzletelv: Szolid kiszolgálás, szabott árak mellett. Telefon 934.

— **Használt iskolakönyvek tiszta, kifogástalan állapotban, félárban** kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében. A cég a tankönyvek használhatóságáért szavatol.

— **Legjobb gombfestékek Kerpelnél.**

— **Esperanto könyvek Kerpelnél.**

— **Új iskolakönyvek Kerpelnél.**

— **Francia és angol könyvek Kerpelnél.**

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A praktikus.) Katona egyetemi professzornál leült vizsgáznai az a közismert aradi ifju, aki könyvet sohasem tanul, mert az az elve, hogy jogot az ember a józan esze s a mindennapos gyakorlat alapján is tud.

Tényleg ilyen alapon helyesen meg is oldja az apasági kereset kérdését. Diadalittasan várja a második kérdést.

— No, mondja meg — kérdi Katona — kelle a szülőnek hozományt adnia?

— Kell, — hangzik a határozott felelet.

— És ha nem adnak — kíváncsiskodik a professzor.

A „praktikus” gondolkozás nélkül válaszolja:

— Akkor visszamegy a párti.

(Egy banális kérdés.) Ugyanezzel a fiatalémberrrel történt. Leült Timon Ákos egyetemi tanár elé, hogy közjogból vizgázzék. Természetesen készületlen volt. Néhány eredménytelen kérdés után az iránt tudakozódik nála a professzor, hogy melyik a legfőbb bíróság Horvátországban. A jelölt ezt sem tudja.

— Ejnye — méltatlankodik Timon — ilyent sem tud. Ez igazán egy banális kérdés. A legfőbb horvátországi bíróság a „tabula banális.”

(Az apa és fia.) A hét egyik legkínosabb vicce.

A kávéházi törzsasztalnál a gyerekekre került a sor. Valaki megjegyezte:

— Az én kis fiam már másfél éves és még mindig szopik!

Nagy csodálkozás.

— Hát miért nem választod el!

A kérdező lemondólag int:

— Nem lehet, nem lehet! Nincs — választó-jogom!

NEUMANN M.

uri szabó

es. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe
Arad.

5111

Elősmert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerű megrendelésekre.

VIDÉK.

A legtöbb adót fizetők Békésmegyében. Békésvármegye legtöbb adót fizetőinek névsorát most állította össze a megye állandó választmánya. A névsorból megállapítható, hogy Békés legnagyobb adófizetője Wenckheim Dénes gróf dobozi nagybirtokos, aki 35.223,51 korona adót fizet. Nem sokkal kevesebbet fizet Almásy Dénes gróf 34.014,74 korona állami adóval. A Wenckheim-családból még Wenckheim Géza gróf Gerlán 29.850, Wenckheim Imre gróf Lénárdfalun 9264 és néhai Wenckheim Frigyes gróf szeghalmi birtokai után 7624 korona adóval. Végül Wenckheim Albert gróf komjáti nagybirtokos, aki 7023 korona adót fizet. Nagyobb adófizetők még Károlyi Mihály gróf, aki Nagyszénáson fizet 9264 korona adót; Szarvason a Bolza grófok: Bolza Pál gróf 9136 és Bolza Géza gróf 8686 koronával. Zselenski Róbert gróf 6019, Montag Sándor Szentotnyán 5721, Justh Gyula 2780 korona adósszággal szerepelnek a legtöbb adót fizetők névsorában.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Pang. Amióta legutóbb megüzentük, hogy sorsjegyei nem nyertek, azóta ezeknek a sorsjegyeknek (Pesti Hazai, Convert, jelzalog, Tisza és Bazilika) nem is volt huzásuk. Nagyobb biztonság kedvéért újból megnéztük a számokat és újból konstataztuk, hogy egyik sorsjegye sem nyert. Közöljük mihez tartás véget egyúttal, hogy a 4%-os Tisza sorsjegyeknek huzása október 1-én, Pesti Hazai október 5-én, Konvertált jelzalog október 25-én, a Bazilika sorsjegyek huzása pedig jövő évi március 1-én lesz. Sziveskedjék ezek szerint mindig a huzás után érdeklődni az illető sorsjegyek iránt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 18

Készáru.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínálat megfelelő, vételkedv korlátolt 30 ezer ram. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.14-11.15	11.12-11.13
Buza 1913. áprilisi	11.65-11.67	11.64-11.65
Rózs 1912. októberi	9.58-9.59	9.51-9.52
Tengeri 1912. szept.	9.32-9.33	9.32-9.33
Tengeri 1913. májusi	7.61-7.62	7.59-7.60
Zab 1912. októberi	10.12-10.13	10.10-10.11

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Szeptember 18.

Magyar aranyjárdék 40/0	—	—	—	107.70
Magyar koronajárdék 40/0	—	—	—	86.70
Magyar koronajárdék 3 1/2 0/0	—	—	—	71.25
Magy. földteherm. kötvény 40/0	—	—	—	87.—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	87.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	213.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	152.—

Osztrák járadék papírban	—	—	—	86.85
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	90.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	112.20
Osztrák koronajárdék 40/0	—	—	—	86.85
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	21.35
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	841.75
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	642.25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	705.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.08
Német birodalmi márka	—	—	—	117.92 1/2
Londoni vista	—	—	—	241.10
Páris vista	—	—	—	95.32 1/2
10 márkás arany	—	—	—	23.53

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. szeptember 18.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	10.00-10.10
76	—	—	—	10.10-10.15
77	—	—	—	10.15-10.20
78	—	—	—	10.25-10.30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	9.90-10.00
Rózs	—	—	—	9.00-9.10
Árpa	—	—	—	9.00-9.10
Zab	—	—	—	9.30-9.40
Tengeri	—	—	—	9.80-9.85

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. szeptember 19-én

1. Különös esernyő. Humoros. — 2. Tulipánok. Színes. — 3. Mágnes öv. Humoros. — 4. Az életmentő kutya. Dráma. — 5. Modern Sámson. Humoros. — 6. Pali tanonc évei. Humoros. — 7. Arles-i nő. Szenciációs dráma.

Előadások délután 6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi szinapadj

Ma csütörtökön, 1912. szeptember 19-én:

1. Szarvasbogár. Természetutáni felvétel. — 2. Ég és víz között vagy a fehér rabszolga kereskedők. Dráma a tengerész életéből. 3 felvonásban. — 3. A láthatatlan. Kacagató vígjáték.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatásig 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Buffet.

NYILTTÉR.* Ertesítés.

Tudomására hozom mindenkinek, akit illet, hogy Aradon, Radnai-ut 13/a házszám alatt Adám Lőrinc szatócs és italmérési üzletét és házat megvettem, ha valakinek ezen vételre vonatkozólag követelése volna, azt nálam 8 nap alatt jeleltesse, különben felelősséget nem vállalok.

Arad, 1912. szept. 18.

5939

Cseh Kálmánné.

Iskolakönyveket

a legújabb kiadásokat, úgy helyben mind vidékre gyorsan szállítja, hitelképeseknek részletfizetésre is a 25 év óta fennálló 5751

Ingusz I. és Fia könyvkereskedés

Weitzer János-utca, a polgári fiu-iskola mellett.

Telefon 517.

Telefon 517.

Seifarine

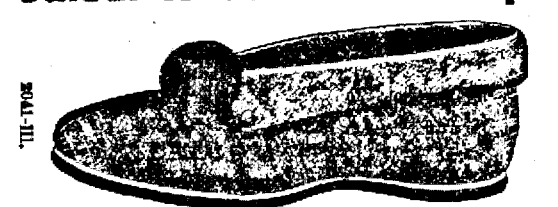

a szabadalmazott csöppentyűvel!

Folyékony fémtisztítószer bámulatos fényhatással.

Szavatoltan méreg- és savmentes.

Valódi teveször cemótcipő.

Férfi 5 kor. Női 4 kor. Gyermekek 3 kor.

kapható

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Amerikai és angol

Vadász czipő

különlegességek
már megérkeztek!!

Valaminta világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Hegységárban.

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók

Képes árjegyzék díjtalanul.

ÉRTESÍTÉS!

Mélyen tisztelt megrendelőim és a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

ősz- és téli férfi divatszövet ujdonságaim

nagyválasztékban megérkeztek. Kivánatra vidékre mintákkal készséggel szolgálok.

További becses pártfogást kérek, kiváló tisztelettel

5409

Pribán Gyula

angol uri szabó

Lázár Vilmos-utca (Avarffi-ház.)

Bér-autók

Taxameteres

Telefonszám

816

3881

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

4464—1912. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonat

A kisjenői kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Durkó Sándor mint kisk. Durkó Zsuzsanna t. és t. gyámja végrehajtónak Szapta Tógyerfundu végrehajtást szenvedő elleni 24 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. járásbíróság területén lévő Gyulavarsánd községben fekvő, a gyulavarsándi 425. sz. tjkvben A. I. 4. sorsz. 66 hrsz. a. foglalt ingatlanra az árverést 870 koronában ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1912. évi november hó 23. napján d. e. 10 órakor Gyulavarsánd községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási árban alul is, de annak $\frac{2}{5}$ -án alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 83 korona 70 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélytani.

Kisjenőn, 1912. évi szeptember hó 9. napján.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Tóth Béla, s. k.

5932

kir. bíró.

608—1912. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az ügyeletes rendőrtiszt szoba ágynemű huzatainak szállítása iránt folyó év szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor árlejtést tart. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár, 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja. A minták a kapitányi hivatalban megtekinthetők.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Legelőcsőbb beszerzési forrás arany és ékszer árukban.

Losonczy Lajos

órá- és ékszerész üzlete

Arad, Vörösmarty-utca 1.

Ajánlja dusan felszerelt óra és ékszerraktárát, ugyyszintén mindenféle látszerészeti cikkeket, bor, szesz és hőmérőit legkötőbb gyártmányukat.

Tört aranyat és ezüstöt legmagasab árban veszek. 5348

Kiváló tisztelettel

Losonczy Lajos,

Aradi Hitel- és Takarékpénztár Zálogosztály becsüse.

Uj fűszer és élelmiszer üzlet!

Igen tisztelt ismerőseimet és a nagyközönséget értesitem, hogy Széchenyi-utca II szám alatt (uj Szántay palotában) egy jól berendezett

fűszer, liszt, élelmiszer és gyümölcsüzletet

nyitottam, hol állandóan elsőminőségű fűszer és mindennemű friss élelmiszereket tartok raktáron legelőcsőbb napi árakban. Főzőrekvésem, hogy nagyrabecsült vevőim igényeit mindenkor legjobban kielégítem. — Szíves pártfogást 5941 kérek kitűnő tisztelettel

Kálnoky Sándor.

Önkéntes árverési hirdetmény.

2 $\frac{1}{2}$ kat. hold szőlő szép kolnával és pince-felszereléssel együtt árverés alá kerül 1912. év október 1-én. Bővebbet Gombos Mózesnél, Gyorok Fő-ut 17.

5933

4372—1912. pm.

Hirdetmény.

A sajtó termékek házaló, vagy utcai elárutása tárgyában a m. belügyminiszter ur 136000/1912. körrendeletével kiadott szabályzat alapján figyelembevetem a sajtó termékek előállításával és terjesztésével, foglalkozókat, hogy a sajtó termékeknek házalás útján vagy utcán és nyilvános tereken való terjesztésére, árusítására, ingyen osztogatására — az egyszerű üzleti hirdetések és meghívók kivételével — hatósági engedély szerzése szükséges.

Az engedély kérésekor a terjesztendő sajtó termék az engedélyező hatóságnak bemutatandó.

Az engedélyt Arad szab. kir. város törvényhatósági területére a város polgármestere, több törvényhatóság, vagy az egész ország területére, továbbá külföldi sajtó termékek terjesztésére a m. kir. belügyminiszter ur adja.

Az engedély tartama hírlapok és folyóiratoknál 8 óra terjed és mindenkor a megújítása kérelmezendő.

Az elárutással, vagy terjesztéssel foglalkozó egyének az engedély kiadása után a rendőrkapitányi hivatainál bejelentendők s csak a kapitányi hivatal által „Ujság elárutói igazolvány”-nyal ellátott egyének foglalkozhatnak a terjesztéssel.

Igazolványt nem nyerhetnek:

1. az undort keltő, vagy ragályos betegségben szenvedők,
2. a rendőri felügyelet alatt álló egyének,
3. a testi épség, szemérem, vagyon ellen irányuló bűncselekményekért legalább 6 havi szabadságvesztéssel büntetett egyének, továbbá csavargás, koldulás, vagy nyilvános botrány okozásáért 2 ízben büntetett egyének az utolsó büntetés kiállításától, vagy elévülésétől számított 2 éven belül,
4. akik a sajtótermékek terjesztéséről szóló szabályzatban megállapított kihágásokra vonatkozó ítélet hatálya alatt állanak,
5. akik 18-ik életévüket még nem töltötték be.

Az elárutók, terjesztők, a rendőrhatalóság utasítására karszalagot kötelesek viselni, az igazolványt pedig kötelesek mindenkor maguknál hordani és a közbiztonsági közegek kívánataira felmutatni.

Az elárutóknak a hírlap, folyóirat címén és árán kívül mást kikiáltani, vagy a sajtóterméket tolatkodó módon kínálni tilos.

Az ezen rendelkezéseket sértők kihágást követnek el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ismétlés esetén 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők.

Arad, 1912. évi szeptember hó 12.

Varjassy,
polgármester.

Józan, feltétlenül megbízható, értelmes

5945

iroda-szolgát

keresek október elsőjén történő belépésre. Írásbeli ajánlatok „Állandó állás” jelige alatt e lap kiadóhivatalába intézendők.

649—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város kefe és sörté árú szükségletének szállítása iránt folyó év szeptember hó 30-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő 50 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi szeptember hó 16-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Lapkihordó pár felvétetik

az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh-ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegen a szöveg elő — vagy levélbélyegekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közlendő. Levélbeli megismeréseknél, (a jelzés leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbeli megismerés. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint: számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kérésére díjtalanul megismerkedik. HIRDETÉSEK EGYSZÉLTALAN FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

Egy javakörben levő

állami tisztviselőné óhajta egy hozzá hasonló koru tisztviselővel megismerkedni. Lehet az illető vasútnál v. postánál. Saját lakással bíró, jó gazdaasszony, egy pár forintja is van. De csakis becsületes ember pályázhatik. Cim a kiadóban. 5929

„Barnaleány”

Addig is míg a közölt ismerkedési mód felett gondolkozom, nagyon kérem kedves nagyság, leplezzen le. Sürgős levelét várja kíváncsian szívélyes üdvözléssel és kézcsókkal „Szökefiu.”

Csinos fiatal leány

barátságát keresem, kit havi 40—50 korona zsebpénzzel ellátnék. Csakis fényképpel ellátott levélre válaszolok. Levelet a kiadóba „Mákvirág” jellegre kérem. 5936

Temesvár.

Drága levélkéd végtelenül lesújtott, hogy olyan tragikusan fogod fel a dolgot, kérlek légy megelégedett, még csak ezután lesz igazán érdemes élni, lesz még reánk is jóvilág. Reményem most más-kép fogod fel az egész dolgot. En biztositlak az én határtalan szeretetemről. Pá édes mindenem. Sok csók Palkótól. 5934

Gummi cikkek

javított minőségben Vojtek és Weisznál. 1-5251

OKTATÁS.

Zongorát és gyorsírást

tanítok biztos eredménnyel, legújabb tanírányzatban, utóbbit 30 leckeóra alatt. Beiratás délelőtt Batthyányi-utca 17., délután Demeter utca 111/a. 5881

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolín fogorvosa. 1-5251

INGATLAN.

Modern magánház

egy, esetleg két 3—4 szobás lakással és mellékhelyiségekkel, valamint kényelmes borpincével megvételre kerestetik. Részletes ajánlatok „D. T.” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 5867

Szekeres-utca 2. számú

ház, mely áll egy kétszobás és három egyszobás lakásból elköltözés miatt sürgősen eladó. 5907

Világosan

egy szép fekvésű termő szőlő, Aradon, a főtérhez egészen közel egy ház eladó. Bővebbet a kiadóban. 2331

KIADÓ LAKÁS.

November 1-től

a Perényi-utcaiban új házban 4 esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet Gróf Königsberg Fidelel, Perényi-u. 6. 5855

A város közepén

elegánsan berendezett utcai bitározott szoba kiadó. Cim a kiadóban.

4 szobás lakás

kiadó november 1-ére Thököly-tér 4. szám. 5539

Nagy Sándor-utca 7. számú új házban 2—3 szobás utcai lakások november-re kiadók. 5901

Eötvös-utca 17. sz.

I. emeleti 4 szobás lakás kiadó, irodának is alkalmas. 5843

Központi parket

tűkőrfényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pastájával dörzsöli fel. 1-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Óvadékképes

35 éves kereskedő üzletvezetői, felügyelői, raktárnoki, pénzeszedői, vagy más bizalmi állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 5848

Gyere-, gépirásban

valamint irodai munkákban jártas uri leány alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 5938

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Fräulein

mit schönem Ausprache wird zu grosseren Kinder gesucht. Adresse in der Administration.

4 polgárit végzett

kisasszony, kezdő bolti szolgál és tanuló leány felvételnek Kerpel Izsó könyvkereskedésében. 5943

Házvezetőnő

ki a háztartás minden ágában jártas, kerestetik pusztára női len gazdászhoz. Fizetés megbeszélés szerint. Jelentkezni lehet Mikes Kelemen-u. 9. Feketéknél. 5940

Gyermektelen

házaspárhoz a vidékre kerestetik egy mindenek cseléd jó fizetéssel. Cim a kiadóban.

Szakképzett

fűszerkereskedősegédet keres október 1-re Pollak József fűszenagykereskedő, Arad. 5928

Kereskedő segéd

divatárú üzletünkbe felvétetik. Lengyel Testvérek, Arad. 5920

Deutsches Fräulein

zu einem fünf jährigen Mädchen wird gesucht. Adresse: Andrassy-tér 21. II. em. 6600

ÜZLETEK.

Eladó

egy zsibáru üzlet joggal együtt 500 koronáért. Mandl Mór, Bock-utca 6. sz. 5925

Egy forgalmas

helyen levő vegyes kereskedés lakással október 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-u 27., az üzletben. 5661

Borbély üzlet

jóforgalmu, elutazás miatt, jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5946

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szülők figyelmébe

ajánljuk a saját műhelyben, legjobb minőségű bőrből készült férfi, női és gyermekcipőket, melyek jutányos árt kaphatók az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezeténél Szabadság-tér 14. szám. 6591

Zöld ünnepi

imakönyvek, valamint az összes szertartási cikkek Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Eladók:

egy női bicikli, villany szelelő-motor, mészáros- és homokhordó-kocsi, szirtartályok, vasúti, vas kemencék, sparnherd, mérlegek, csiszoló és kártoló gépek, fa- és vasbutorok, sodronybetét és matracok, pénzszerkevények, gyermekkocsik, gyermekágyak Garai vasbutor-üzletben, Karolina-utca sarkán. 5809

Iskolakönyvek,

papir és írószerek legelőnyösebben szerezhetők be Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. 5311

Eladó

egy teljesen új „Rösler” pianinó. Cim a kiadóhivatalban. 5908

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Eiles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dür Gusztáv cégeknek. Battonya: Geller Samu, Pecska: Lusztig Ernő 5014

Alig használt

féregmentes matt háőszoba, jutányos áron eladó. Deák Ferenc-utca 25. 5937

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és rajzszerek legelőnyösebben szerezhetők be „Minerva” könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5311

Eladó

több métermázsra kitűnő minőségű féregmentes téli asztali faj alma, több fajból összeállítva, métermázsankint 30 korona. Ajánlatot kér Uradalmi Kertészeti Soborsin, Arad m. 5921

India fogecseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratoriuma Aradon. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 8 szobás, előszoba, fürdőszoba uri lakás november hó 1-ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 39. 5571

Cipésmester

elsőrendű jó munkás, keres csendes társat, kis tőkével; szakismeretség nem szükséges. Cim a kiadóhivatalban. 5935

Üvegezési

és képkeretezési munkák Ackermann Lipótnál olcsón vállaltatnak, Boros Beni-tér 29. 5297

1 koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkére fest. A szin állandó felismerhetetlen lemoshatatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon. 1224

Fűtési időny közeledtével

a Herkules fűrészt vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyancsak egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát kartelesen kívüli legolcsóbb árban befutvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek

Farkas Streicher J. cégnél

Arad, Tökölly-tér 1. sz. 5331

Jó egészségednek

fenntartására használjon mindenképpen

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkíméletesebb fájdalom nélkül gyomortisztító házi szer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 12 füveg utasítással 40 fillér.

12 füveg franco K 480. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszer-táraiban 1275

ARAD, BOROS BENI-TÉR.